

Lovbekendtgørelse nr. 731 af 21. juni 2007

Bekendtgørelse af lov om luftfart

Herved bekendtgøres lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 1484 af 19. december 2005¹⁾, med de ændringer, der følger af § 97 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, § 5 i lov nr. 542 af 8. juni 2006, lov nr. 242 af 21. marts 2007 og § 31 i lov nr. 512 af 6. juni 2007.

Den bekendtgjorte lovttekst indeholder den ændring, jf. § 148 a, der følger af § 5 i lov nr. 542 af 8. juni 2006 (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.), selvom bestemmelsen først træder i kraft på det tidspunkt, som transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren.

Den bekendtgjorte lovttekst indeholder desuden den ændring, jf. § 153 a, stk. 2, der følger af lov nr. 242 af 21. marts 2007 (Lufthavnstakster, tilsyn, forsikring, tavshedspligt, lønindeholdelse for manglende betaling og internationale vedtagelser på engelsk m.v.), selvom bestemmelsen først træder i kraft på det tidspunkt, som transport- og energiministeren fastsætter.

Den bekendtgjorte lovttekst indeholder endvidere den ændring, jf. § 150 f, der følger af § 31 i lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer, selvom bestemmelsen først træder i kraft den 15. august 2007.

I Civil luftfart

Kapitel 1

Indledende bestemmelser

§ 1. Luftfart inden for dansk område skal finde sted i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lov og de med hjemmel i loven udfærdigede forskrifter, medmindre andet følger af EF-forordninger.

§ 1 a. Transport- og energiministeren kan fastsætte sådanne forskrifter, som er nødvendige for at gennemføre de af Den Europæiske Union udstedte direktiver om luftfart, eller som er nødvendige for at anvende de af Den Europæiske Union udstedte forordninger på luftfartsområdet.

§ 2. Luftfart inden for dansk område kan kun finde sted med luftfartøj, som har:

- a) dansk nationalitet eller

- b) nationalitet i fremmed stat, med hvilken der er sluttet overenskomst om ret til sådan fart, eller

- c) særlig tilladelse af transport- og energiministeren.

Stk. 2. Tilladelse som nævnt under c) skal gøres afhængig af sådanne vilkår, som i det enkelte tilfælde findes påkrævet for at sikre, at luftfarten foregår på betryggende måde, eller som i øvrigt findes nødvendige af almene hensyn. Tilladelsen kan når som helst tilbagekaldes.

§ 3. Når hensynet til den offentlige sikkerhed eller militære grunde kræver det, kan transport- og energiministeren bestemme, at adgangen til luftfart inden for visse områder indskrænkes eller forbydes.

Stk. 2. Når den offentlige sikkerhed kræver det, eller der ellers foreligger ganske særlige omstændigheder, kan transport- og energiministeren bestemme, at adgangen til luftfart inden for

hele riget midlertidigt indskrænkes eller forbydes.

§ 4. Loven gælder også for luftfart med dansk luftfartøj uden for dansk område, medmindre andet fremgår af lovens indhold, eller medmindre den strider mod fremmed ret, som efter overenskomst med fremmed stat eller i øvrigt ud fra almindelige retsgrundsætninger skal finde anvendelse.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan efter overenskomst med en fremmed stat fastsætte, at nærmere angivne bestemmelser i loven, herunder straffebestemmelser, skal finde anvendelse på luftfart med luftfartøj, der er registreret i den pågældende stat, men som er overladt til en dansk bruger.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan efter overenskomst med en fremmed stat fastsætte, at nærmere angivne bestemmelser i loven ikke skal finde anvendelse på luftfart med luftfartøj, der er registreret i Danmark, og som er overladt til en udenlandsk bruger.

§ 5. For så vidt angår de i kap. 9 indeholdte bestemmelser om befordring med luftfartøjer, gælder med hensyn til anvendelsesområde alene de i §§ 90, 90a, 90b og 91 i samme kapitel fastsatte begrænsninger, medmindre andet måtte følge af overenskomst med fremmed stat.

Kapitel 2

Registrering, nationalitet og mærkning

Nationalitetsregistrering

§ 6. Der føres af luftfartsvesenet som registreringsmyndighed et register over luftfartøjer (nationalitetsregister).

Stk. 2. Angående registrering af rettigheder over luftfartøjer gælder lov nr. 135 af 31. marts 1960.²⁾

§ 7. Et luftfartøj kan kun registreres i Danmark,

- 1) når det har dansk ejer, og ejeren er bosat eller hjemmehørende i Danmark eller i en stat, hvor den pågældende på grund af sin nationalitet ikke kan være registreret ejer af et luftfartøj,
- 2) når luftfartøjet er ejet af EU- eller EØS-statsborgere eller EU- eller EØS-selskaber m.v. (juridiske personer), i det omfang disse er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs regler, eller

- 3) når luftfartøjet er ejet af en person, der har fast bopæl i Danmark, og luftfartøjet benyttes med udgangssted i Danmark.

Stk. 2. Som dansk ejer anses

- 1) den danske stat og institutioner, som styres af staten,
- 2) danske kommuner,
- 3) danske statsborgere,
- 4) stiftelser med sæde i Danmark, hvis ledelse udelukkende består af danske statsborgere eller personer, der er omfattet af stk. 1, nr. 2-3,
- 5) foreninger og lignende sammenslutninger med sæde i Danmark, hvor mindst halvdelen af medlemmerne er danske statsborgere eller personer, der er omfattet af stk. 1, nr. 2-3,
- 6) aktieselskaber og andre selskaber med begrænset ansvar, når det overvejende antal deltagere er danske statsborgere eller personer, der er omfattet af stk. 1, nr. 2-3, og selskabet er undergivet disse deltageres fulde kontrol, og
- 7) aktieselskaber, som udelukkende har dansk bestyrelse og direktion med sæde i Danmark.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan i særlige tilfælde tillade, at et luftfartøj, der overvejende benyttes med udgangssted i Danmark, registreres, selv om betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt.

§ 8. Luftfartøj, som er registreret i en fremmed stat, må ikke registreres her i landet, medmindre det slettes af den fremmede stats register og alle indehavere af i fartøjet registrerede rettigheder, som efter overenskomst med fremmed stat skal anerkendes her i landet, samtykker i overførelsen, eller rettighederne er faldet bort ved en stedfunden retsforfølgning.

§ 9. Et luftfartøj kan kun registreres, når det har luftdygtighedsbevis, som er udstedt eller godkendt af luftfartsvesenet, og når det opfylder de krav, som måtte blive fastsat af transport- og energiministeren med henblik på at afbøde støjgener eller andre gener og ulemper for personer uden for luftfartøjet.

§ 10. Registrering sker på grundlag af skriftlig begæring fra ejeren.

Stk. 2. Begæringen skal indeholde de fornødne oplysninger om, at anmelderen er ejer, om hans erhvervelse af luftfartøjet samt oplysninger om

fartøjet selv, herunder når, hvor og af hvem det er bygget.

Stk. 3. Begæringen skal være ledsaget af bevis for, at betingelserne efter §§ 7-9 er opfyldt.

§ 11. Såfremt registreringsmyndigheden kan tage begæringen til følge, skal luftfartøjet registreres og tildeles registreringsmærke.

Stk. 2. I registret skal indføres:

- a) luftfartøjets nationalitets- og registreringsmærker,
- b) nødvendige oplysninger til identificering af luftfartøjet,
- c) oplysninger om ejeren og hans erhvervelse af luftfartøjet,
- d) bemærkning om luftfartøjets luftdygtighedsbevis,
- e) registreringsdatoen,
- f) andre oplysninger efter bestemmelse af transport- og energiministeren.

§ 12. Såfremt der efter registreringen sker ændring i ejendomsforholdet med hensyn til luftfartøjet, eller luftfartøjet undergår sådan forandring, at det har betydning for dets identificering, skal ejeren uopholdeligt anmelde det til registreringsmyndigheden. Det samme gælder, når ejeren ikke længere opfylder vilkårene efter § 7. Overdrages luftfartøjet ved aftale helt eller delvis til ny ejer, påhviler anmeldelsespligten også overdrageren. I tilfælde af et luftfartøjs salg ved tvangsauktion eller overtagelse ved umiddelbar fogedforretning skal fogden eller - ved konkurs, ved offentligt skifte og ved bobestyrerbehandlede dødsboer, der omfatter luftfartøjet - henholdsvis kurator, skifteretten og bobestyreren sende meddelelse herom til registreringsmyndigheden.

Stk. 2. Registreringsmyndigheden skal under fornøden iagttagelse af bestemmelserne i §§ 10-11 føre anmeldelsen ind i registret eller - i de i §§ 13-14 omhandlede tilfælde - slette luftfartøjet af registret eller gøre anmærkning på dets blad.

§ 13. Et luftfartøj skal slettes af registret, dersom:

- a) det begæres af den i registret opførte ejer,
- b) de i § 7 anførte betingelser ikke længere er opfyldt, og transport- og energiministeren ikke giver tilladelse til, at luftfartøjet desuagtet kan blive stående i registret,
- c) luftfartøjet er ophugget eller totalt havareret,
- d) luftfartøjet er forsvundet. Et luftfartøj anses som forsvundet, når der er gået tre måneder efter, at sidste flyvning blev påbegyndt, og

der ikke foreligger oplysninger om, at det fremdeles er i behold.

Stk. 2. Når der er indtrådt et forhold som nævnt foran, skal ejeren uopholdeligt anmelde det til registreringsmyndigheden, hvis dette ikke allerede er gjort efter § 12.

Stk. 3. Har luftfartøjet i tre år ikke haft gyldigt luftdygtighedsbevis, kan det slettes i registret, såfremt ejeren ikke inden en af registreringsmyndigheden fastsat frist tilvejebringer sådant bevis.

§ 14. Hvis der på et luftfartøj hviler en registreret rettighed, må det ikke udslettes af nationalitetsregistret, medmindre rettighedshaveren meddeler sit samtykke hertil, men der gøres anmærkning i registret om det forhold, som skulle have medført slettelse. Sådant anmærkning berører ikke rettigheden, men har ellers samme virkning som slettelse.

Stk. 2. Hvis et luftfartøj slettes af nationalitetsregistret, eller der i registret gøres sådan anmærkning, som omhandles i stk. 1, skal meddelelse herom gives føreren af rettighedsregistret.

§ 15. Er et her i landet registreret luftfartøj på ubestemt tid eller for et tidsrum af mindst 14 dage overladt til en lejetager eller en anden, der bruger det for egen regning, kan hver part i aftalen gøre anmeldelse herom til registreringsmyndigheden, som i så fald skal gøre anmærkning i registret om brugeren og hans ret.

§ 16. Såfremt et luftfartøj i udlandet er bygget for dansk regning eller overgået i dansk eje og de i §§ 7-8 for registrering angivne vilkår er opfyldt, kan fartøjet på de vilkår, som fastsættes af transport- og energiministeren, indføres midlertidigt i en særlig afdeling af luftfartøjsregistret.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere tillade, at andre luftfartøjer, som opfylder betingelserne i §§ 7 og 8, og som har en flyvetilladelse udstedt af luftfartsvæsenet, indføres i en særlig afdeling af luftfartøjsregistret.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 om dansk tilknytning gælder ikke i det omfang, andet følger af EF-forordninger.

Nationalitet

§ 17. Når luftfartøjet er registreret, har det dansk nationalitet.

Stk. 2. Registreringsmyndigheden udsteder nationalitets- og registreringsbevis for luftfartøjet.

§ 18. Når et luftfartøj er slettet i registret eller anmærkning gjort efter § 14, er fartøjets ejer eller, hvis det er gået over i udenlandsk eje, den tidligere ejer pligtig til ufortøvet at indsende nationalitets- og registreringsbeviset til luftfartsvesenet. Er der ellers i registret indført ændring i noget forhold, der omhandles i beviset, har ejeren pligt til ufortøvet at indsende beviset til luftfartsvesenet, som giver det påtegning om ændringen eller eventuelt erstatter det med et nyt.

§ 19. Når luftfartøjet er indført i den i § 16 nævnte særlige afdeling af registret, har det dansk nationalitet, så længe indførelsen gælder.

Stk. 2. Registreringsmyndigheden udsteder et midlertidigt nationalitets- og registreringsbevis for luftfartøjet.

§ 20. Dansk luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, skal have dansk nationalitets- og registreringsbevis efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Udenlandsk luftfartøj skal ved luftfarten inden for dansk område have udenlandsk nationalitets- og registreringsbevis eller tilsvarende dokument, udfærdiget i fremmed stat, med hvilken der er sluttet overenskomst om ret til luftfart inden for dansk område.

Stk. 3. Benyttes luftfartøjet med særlig tilladelse i medfør af § 2 c), gælder, hvad transport- og energiministeren herom fastsætter.

Mærkning

§ 21. Et luftfartøj, som er indført i dansk nationalitetsregister efter § 11 eller § 16, skal mærkes med dansk nationalitetsmærke og det tildelte registreringsmærke. Disse mærker skal luftfartøjet føre, så længe det står i registret.

Stk. 2. Luftfartøj, som benyttes med hjemmel i § 2 b), skal være mærket i overensstemmelse med de regler, som gælder i luftfartøjets hjemland.

Stk. 3. Luftfartøj, som benyttes med tilladelse efter § 2 c), skal være mærket i overensstemmelse med forskrifter, som udfærdiges af transport- og energiministeren.

Kapitel 3

Luftdygtighed

§ 22. Luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, skal være luftdygtigt.

Stk. 2. Et luftfartøj kan ikke anses for luftdygtigt, medmindre det er således konstrueret, byg-

get, udstyret og vedligeholdt og har sådanne flyveegenskaber, at det tilfredsstillende sikkerhedens krav.

§ 23. Besigtigelse af luftfartøjer til konstatering af deres luftdygtighed skal ske ved luftfartsvesenet, der endvidere fører tilsyn med, at luftfartøjer, så længe de benyttes til luftfart efter denne lov, er luftdygtige. Ejeren eller brugeren af et luftfartøj skal efter anmodning meddele Statens Luftfartsvesen de oplysninger, som er nødvendige for udøvelsen af tilsynet.

Stk. 2. Luftfartsvesenet kan lade besigtigelse og tilsyn foretage ved en af samme udpeget dansk eller udenlandsk sagkyndig eller udenlandsk myndighed.

§ 24. Når det ved besigtigelse eller på anden måde er godtgjort, at et luftfartøj tilfredsstillende opfylder kravene til luftdygtighed, udstedes luftdygtighedsbevis af luftfartsvesenet. Beviset kan udstedes for bestemt tid og kan begrænses til at gælde luftfart af bestemt art eller inden for bestemt område. Transport- og energiministeren kan bestemme, at der i luftdygtighedsbeviset eller i et særligt dokument, som skal følge med dette, skal optages nærmere anvisninger om de forudsætninger med hensyn til brugen af luftfartøjet, som må iagttages, for at dette kan anses for luftdygtigt.

Stk. 2. Beviset skal på begæring fornyes, såfremt luftfartøjet opfylder de krav til luftdygtighed, som gælder, når fornyelsen skal finde sted. Luftfartsvesenet kan overlade den i § 23, stk. 2, omhandlede sagkyndige eller myndighed at forny luftdygtighedsbeviset.

§ 25. Dansk luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, skal have luftdygtighedsbevis udstedt af luftfartsvesenet eller godkendt af dette.

Stk. 2. Udenlandsk fartøj skal ved luftfart inden for dansk område have enten luftdygtighedsbevis som i stk. 1 omhandlet eller et af fremmed stat udstedt eller godkendt bevis, som ifølge overenskomst med denne stat skal anerkendes her i riget.

Stk. 3. Luftfartøj, som ikke har luftdygtighedsbevis som i stk. 1 eller 2 omhandlet, kan af luftfartsvesenet få meddelt særlig tilladelse til luftfart. Sådant tilladelse kan når som helst tilbagekaldes.

§ 26. Hvis ikke andet bestemmes af transport- og energiministeren, bliver dansk luftdygtighedsbevis ugyldigt i følgende tilfælde:

- a) når luftfartøjet ikke har været underkastet foreskrevet besigtigelse,
- b) når der er foretaget sådan forandring ved luftfartøjet eller dets udstyr, at det kan have betydning for luftdygtigheden,
- c) når luftfartøjet eller dets udstyr har lidt skade, som åbenbart har betydning for luftdygtigheden og
- d) når luftfartøjet ikke er forsikret i overensstemmelse med de gældende regler.

Stk. 2. Når der i øvrigt er indtrådt et forhold, som efter ministerens skøn kan have betydning for luftdygtigheden, kan han erklære luftdygtighedsbeviset for ugyldigt.

Stk. 3. Ugyldigheden vedvarer i det under c) nævnte tilfælde, indtil skaden er afhjulpet under iagttagelse af bestemmelser, som fastsættes af ministeren. I det under d) nævnte tilfælde vedvarer ugyldigheden, indtil luftfartøjet igen er behørigt forsikret. I øvrigt vedvarer ugyldigheden, indtil luftfartøjet er erklæret for luftdygtigt.

Stk. 4. Når et bevis er blevet ugyldigt, kan luftfartsvæsenet kræve det indleveret.

§ 27. Hvad der i §§ 24 og 26 er bestemt om dansk luftdygtighedsbevis, finder tilsvarende anvendelse på godkendelse af udenlandsk luftdygtighedsbevis samt på fornyelse og ugyldighed af sådan godkendelse.

§ 28. Ejeren eller brugeren af et luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, er ansvarlig for, at fartøjet er luftdygtigt, og for, at der for dette foreligger gyldigt luftdygtighedsbevis.

§ 29. Luftfartsvæsenet samt den i § 23, stk. 2, omhandlede sagkyndige eller myndighed har adgang til ethvert luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, og har ret til at foretage enhver undersøgelse af luftfartøjet og dets udstyr, som findes nødvendig for at kunne udføre besigtigelse og tilsyn. Luftfartsvæsenet samt den i § 23, stk. 2, omhandlede sagkyndige eller myndighed kan herunder hos ejeren eller brugeren og besætningen kræve den medvirken, som findes fornøden. Luftfartøjet kan således kræves klargjort til besigtigelse, ligesom prøveflyvning og andre nødvendige prøver kan kræves udført.

§ 30. For at prøve et luftfartøjs egenskaber, eller når der i øvrigt foreligger særlige grunde, kan

luftfartsvæsenet efter nærmere af transport- og energiministeren derom fastsatte regler gøre undtagelse fra bestemmelserne i dette kapitel og de i tilslutning dertil givne forskrifter.

§ 31. Transport- og energiministeren kan bestemme, at bygning af luftfartøjer og fremstilling af tilbehør og reservedele samt nærmere angivne vedligeholdelses-, reparations- og ændringsarbejder på luftfartøjer, tilbehør og reservedele kun må udføres af personer med særlig godkendelse eller af en virksomhed, hvis tekniske organisation er godkendt. Ministeren kan endvidere bestemme, at sådanne arbejder, hvis de udføres af en virksomhed, skal attesteres af en person, der er godkendt hertil.

Kapitel 4

Luftfartøjets bemanning

§ 32. Luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, skal være bemanded på betryggende måde.

Stk. 2. Transport- og energiministeren giver nærmere forskrifter om bemanningen.

Stk. 3. Luftfartøjets ejer eller bruger er ansvarlig for, at fartøjet er behørigt bemanded.

Stk. 4. Luftfartøjets ejer eller bruger skal efter anmodning fra luftfartsvæsenet oplyse, hvilke personer der på et givet tidspunkt har været fører af et luftfartøj.

§ 33. Luftfartsvæsenet fører tilsyn med, at bestemmelserne om bemanning bliver overholdt. Det kan lade tilsynet foretage ved dansk eller udenlandsk sagkyndig eller ved udenlandsk myndighed.

§ 34. Transport- og energiministeren fastsætter de betingelser, som med hensyn til statsborgerforhold, alder, fysisk og psykisk egnethed, ædruelighed, uddannelse og øvelse m.v. kan kræves opfyldt for at gøre tjeneste på et luftfartøj.

§ 35. Certifikat til at gøre tjeneste på luftfartøj som fører eller i anden stilling, som transport- og energiministeren bestemmer, udstedes af luftfartsvæsenet til den, der opfylder de for vedkommende tjeneste fastsatte krav.

Stk. 2. Certifikatet kan begrænses til at gælde luftfart med bestemte arter af luftfartøjer, luftfart af bestemt art eller luftfart inden for bestemt område.

Stk. 3. Når ansøgeren opfylder de betingelser, der er gældende for udstedelse af certifikatet, udstedes dette uden angivelse af udløbsdato eller for bestemt tid.

Stk. 4. Certifikatet kan nægtes den, der er dømt for strafbart forhold, som begrundes en nærliggende fare for misbrug af certifikatet, jfr. straffelovens § 78.

§ 36. Den, der gør tjeneste på et luftfartøj i stilning som omhandlet i § 35, skal have certifikat, udstedt af luftfartsvæsenet eller godkendt af dette, eller et af fremmed stat udstedt eller godkendt certifikat, som ifølge overenskomst med denne skal anerkendes her i riget.

Stk. 2. Den, som gør tjeneste på et dansk luftfartøj i international luftfart, skal have certifikat, som er udstedt eller godkendt af luftfartsvæsenet.

Stk. 3. Luftfartsvæsenet er berettiget til, for så vidt angår flyvning over dansk område, at nægte at anerkende certifikat, som er udstedt til en dansk statsborger af en anden stat.

Stk. 4. Der kan af luftfartsvæsenet uden hensyn til, hvad der er bestemt i stk. 1, meddeles særlig tilladelse til at gøre tjeneste på et luftfartøj. Sådan tilladelse kan når som helst tilbagekaldes.

§ 37. Luftfartsvæsenet kan inddrage dansk certifikat for bestemt tid, indtil videre eller for resten af gyldighedstiden, når indehaveren ikke opfylder vilkårene for at udføre den tjeneste, certifikatet gælder.

Stk. 2. Når luftfartsvæsenet finder grund til at antage, at der foreligger et forhold, som kan begrunde inddragelse efter stk. 1, kan det sætte certifikatet ud af kraft, indtil spørgsmålet om inddragelse er afgjort.

Stk. 3. Når et certifikat er inddraget eller sat ud af kraft efter bestemmelserne i denne paragraf, skal det indleveres til luftfartsvæsenet.

§ 38. Hvad der i §§ 35 og 37 er bestemt om dansk certifikat, finder tilsvarende anvendelse på godkendelse af udenlandsk certifikat samt på fornyelse og tilbagekaldelse af sådan godkendelse.

§ 39. Den, som har certifikat, der er udstedt eller godkendt af luftfartsvæsenet, skal snarest muligt underrette dette om forhold, som kan have betydning for spørgsmålet om, hvorvidt han fremdeles opfylder vilkårene for tjenesten. Han er pligtig til at underkaste sig de undersøgel-

ser og prøver, som luftfartsvæsenet finder påkrævet.

§ 40. Luftfartsvæsenet kan tillade, at et luftfartøj benyttes til luftfart i øvelsesøjemed, eller når der i øvrigt foreligger særlige grunde, selv om fartøjet ikke er bemandet i overensstemmelse med reglerne i § 32.

Kapitel 4 A

Arbejdsmiljø under tjeneste på luftfartøj

§ 40 a. Reglerne i dette kapitel omfatter arbejde for en arbejdsgiver udført af besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj.

Stk. 2. Reglerne har til formål at skabe grundlag for et sikkert og sundt arbejdsmiljø i det omfang, dette formål ikke er varetaget ved andre regler fastsat i henhold til denne lov.

Stk. 3. Reglerne tilstræber at skabe grundlag for, at virksomhederne og besætningsmedlemmerne selv i samarbejde kan løse de arbejdsmiljømæssige spørgsmål.

§ 40 b. En arbejdsgiver skal sørge for, at de arbejdsmiljømæssige forhold under tjeneste på luftfartøj er fuldt forsvarlige, og for, at der føres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres på forsvarlig måde.

§ 40 c. I virksomheder med 1-4 ansatte, der gør tjeneste som besætningsmedlemmer på luftfartøj, skal virksomhedens arbejde for arbejdsmiljø under denne tjeneste udføres ved personlig kontakt mellem arbejdsgiveren og de ansatte besætningsmedlemmer.

§ 40 d. I virksomheder med 5 ansatte eller derover, som gør tjeneste som besætningsmedlemmer på luftfartøj, skal de ansatte vælge en sikkerhedsrepræsentant fra henholdsvis flyvebesætningsmedlemmerne og kabinebesætningsmedlemmerne for hver luftfartøjstype eller andet hensigtsmæssigt afgrænset arbejdsområde til at repræsentere sig i spørgsmål om de ansattes arbejdsmiljø under tjeneste på luftfartøj.

Stk. 2. Arbejdsgiveren afholder udgifterne ved sikkerhedsrepræsentantens hverv og godtgør sikkerhedsrepræsentanten tab af indtægt.

Stk. 3. Arbejdsgiveren skal give sikkerhedsrepræsentanten lejlighed til at erhverve sig den fornødne viden om eller uddannelse i sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Stk. 4. Arbejdsgiveren skal give sikkerhedsrepræsentanten en efter forholdene rimelig tid til rådighed til at varetage sin pligt i sikkerhedsarbejdet.

Stk. 5. Sikkerhedsrepræsentanten er beskyttet mod afskedigelse og anden forringelse af sine forhold på samme måde som tillidsmænd inden for vedkommende eller tilsvarende faglige områder.

Stk. 6. Uoverensstemmelser om beskyttelsen efter stk. 2 og 5, herunder spørgsmål om, hvilke regler der finder anvendelse, og om brud på eller fortolkning af reglerne, afgøres ved fagretlig behandling, jfr. § 22 i lov nr. 317 af 13. juni 1973 om arbejdsretten.

§ 40 e. I virksomheder med 5 ansatte eller derover, som gør tjeneste som besætningsmedlemmer på luftfartøj, oprettes et sikkerhedsudvalg.

Stk. 2. Sikkerhedsudvalget udgøres af højst 4 sikkerhedsrepræsentanter og et tilsvarende antal repræsentanter for arbejdsgiveren. Det enkelte sikkerhedsudvalg kan aftale anden sammensætning.

Stk. 3. Sikkerhedsudvalget skal inden for virksomheden være rådgivende med hensyn til planlægning og gennemførelse af foranstaltninger af betydning for arbejdsmiljøet for tjeneste på luftfartøjer.

Stk. 4. Sikkerhedsudvalget skal mødes mindst 1 gang årligt. Møde skal afholdes på begæring af ethvert af medlemmerne, dog højst hver anden måned. Møde skal dog altid afholdes, hvis et flertal af medlemmerne fremsætter begæring herom.

§ 40 f. Luftfartsvæsenet skal ved besøg i virksomheden træde i forbindelse med vedkommende sikkerhedsrepræsentanter og repræsentanter for sikkerhedsudvalget. Disse har fri adgang til at forelægge spørgsmål af arbejdsmiljømæssig art for luftfartsvæsenet.

§ 40 g. Transport- og energiministeren fastsætter nærmere regler vedrørende arbejdsmiljømæssige forhold, herunder om bedriftssundhedstjeneste.

Stk. 2. Transport- og energiministeren fastsætter endvidere regler om valg af sikkerhedsrepræsentanter, om deres rettigheder og pligter, om oprettelse af sikkerhedsudvalg, om disses opgaver, om uddannelse af udvalgets medlemmer samt om den daglige ledelse af sikkerhedsarbejdet.

Stk. 3. Staten yder tilskud til etablering af bedriftssundhedstjenester, der opfylder de regler, som er fastsat i medfør af stk. 1. Transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med finansministeren de nærmere regler om tilskuddet.

Stk. 4. Kommuner kan yde tilskud til bedriftssundhedstjenester, der opfylder de regler, som er fastsat i medfør af stk. 1. Transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med indenrigsministeren de nærmere regler for kommuners adgang til at yde tilskud.

§ 40 h. Transport- og energiministeren nedsetter et arbejdsmiljøråd for luftfart.

Stk. 2. Rådet kan stille forslag om, kan medvirke ved udarbejdelse af og skal udtale sig om forslag til nye eller ændrede regler vedrørende arbejdsmiljø. Rådet kan på eget initiativ tage spørgsmål op, som har betydning for arbejdsmiljøet for de flyvende besætninger. Rådet kan herudover behandle de enkelte sager, som af transport- og energiministeren eller af luftfartsvæsenet forelægges for rådet.

Stk. 3. Luftfartsvæsenet kan i fornødent omfang yde rådet konsulentbistand.

§ 40 i. Arbejdsmiljørådet for luftfart består af en uvildig formand, 4 repræsentanter for de ansatte besætningsmedlemmer og 4 repræsentanter for arbejdsgiverne. Transport- og energiministeren beskikker rådets formand, øvrige medlemmer og stedfortrædere for disse for 3 år ad gangen. Repræsentanterne for de ansatte besætningsmedlemmer og arbejdsgiverne skal beskikkes efter indstilling fra de berørte organisationer og virksomheder blandt personer, som har praktisk kendskab til tjeneste på luftfartøj.

Stk. 2. Arbejdstilsynet og luftfartsvæsenet deltager i rådets arbejde og møder med hver en repræsentant uden stemmeret.

Stk. 3. Transport- og energiministeren fastsætter i fornødent omfang nærmere regler for rådets virke og finansiering.

Kapitel 5

Luftfartøjschefen og tjenesten om bord

§ 41. På dansk luftfartøj, som benyttes til luftfart efter denne lov, skal der være en luftfartøjschef.

Stk. 2. Luftfartøjschefen har højeste myndighed om bord.

§ 42. Luftfartøjschefen skal påse, at luftfartøjet er luftdygtigt og behørigt udrustet, bemannet og lastet, samt at flyvningen i øvrigt forberedes og gennemføres i overensstemmelse med gældende bestemmelser.

§ 43. Luftfartøjschefen har opsyn med luftfartøj, besætning, passagerer og gods.

Stk. 2. Når han finder det nødvendigt, kan han midlertidigt anvise besætningsmedlemmerne anden tjeneste end den, de er ansat til at udføre.

Stk. 3. Passagererne er pligtige til at følge de anvisninger, der gives af luftfartøjschefen for opretholdelse af orden om bord.

Stk. 4. Han kan, når omstændighederne kræver det, nægte at tage om bord og har ret til at afsætte besætningsmedlemmer, passagerer eller gods.

§ 44. Når det er nødvendigt af hensyn til luftfartøjets sikkerhed eller for at beskytte personer eller gods om bord eller for at opretholde orden og lydighed om bord, kan luftfartøjschefen iværksætte forholdsregler, herunder anvende magt, i det omfang det efter omstændighederne kan anses for forsvarligt.

Stk. 2. Besætningsmedlemmerne skal uden opfordring yde luftfartøjschefen hjælp. Efter opfordring fra luftfartøjschefen kan også passagererne yde hjælp.

Stk. 3. Når det er påtrængende nødvendigt af hensyn til luftfartøjets sikkerhed eller for at beskytte personer eller gods om bord, kan besætningsmedlemmer og passagerer uden opfordring fra luftfartøjschefen iværksætte forebyggende forholdsregler, herunder anvende magt, i det omfang det efter omstændighederne kan anses for forsvarligt.

§ 45. Hvis der om bord på et luftfartøj bliver begået en grovere lovovertrædelse, skal luftfartøjschefen til oplysning af sagen så vidt muligt træffe de foranstaltninger, som er nødvendige, og som ikke uden skade kan udsættes.

Stk. 2. Luftfartøjschefen skal så vidt muligt sørge for, at den skyldige ikke undviger, og kan om fornødent tage ham i forvaring. Medmindre den skyldige samtykker i at fortsætte rejsen under forvaring, må forvaringen kun vedvare, indtil han kan overleveres til politiet i Danmark eller til vedkommende myndighed uden for riget.

Stk. 3. Genstande, som må antages at have betydning som bevismidler, kan tages i forvaring af luftfartøjschefen. Luftfartøjschefen skal give politiet eller den i stk. 2 nævnte myndighed de for-

nødne oplysninger om lovovertrædelsen og overgive de bevismidler, som er taget i forvaring.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 44, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 46. Luftfartøjschefen skal påse, at foreskrevne luftfartøjsdokumenter er om bord, samt at disse bliver forskriftsmæssigt ført.

§ 47. Såfremt luftfartøjet kommer i nød, skal luftfartøjschefen gøre alt, hvad der står i hans magt, for at sikre luftfartøjet, de ombordværende og godset. Bliver det nødvendigt at forlade luftfartøjet, skal han så vidt muligt sørge for at bringe luftfartøjsdokumenterne i sikkerhed.

§ 48. (Ophævet).

§ 49. Den, som gør tjeneste på et luftfartøj, skal lyde sine foresattes ordrer i tjenesten, vise omsorg for luftfartøj samt for ombordværende og gods og i øvrigt samvittighedsfuldt udføre sine tjenestepligter.

§ 50. Ingen må gøre eller forsøge at gøre tjeneste på et luftfartøj i nogen af de i § 35 omhandlede stillinger, når den pågældende har nydt spiritus i et sådant omfang, at denne er ude af stand til at gøre tjeneste på fuldt betryggende måde, eller såfremt den pågældende har en alkoholkoncentration i blodet på 0,20 promille eller derover.

Stk. 2. Ej heller må nogen gøre eller forsøge at gøre tjeneste på et luftfartøj i nogen af de i § 35 omhandlede stillinger, når han på grund af sygdom, svækkelse, overanstrengelse, mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvelsesmidler eller af lignende årsager befinder sig i en sådan tilstand, at han er ude af stand til at gøre tjeneste på et luftfartøj på fuldt betryggende måde.

Stk. 3. Det er forbudt at lade nogen gøre tjeneste på et luftfartøj, når den pågældende er påvirket som nævnt i stk. 1 eller befinder sig i en tilstand som nævnt i stk. 2.

Stk. 4. At en person i en tilstand som angivet i stk. 1 og 2 gør eller forsøger at gøre tjeneste på et luftfartøj, hvormed i erhvervsmæssigt øjemed befordres personer, betragtes ved udmåling af straf som en skærpende omstændighed.

Stk. 5. Har en arbejdsgiver eller anden foresat medansvar for, at en person gør eller forsøger at gøre tjeneste på et luftfartøj i en sådan tilstand

som angivet i stk. 1 og 2, straffes tillige arbejdsgiveren eller den foresatte.

Stk. 6. Når en person, der på et offentligt be-
værningssted har nydt spiritus, og om hvem
værten eller hans medhjælper ved eller har føje
til at antage, at han skal gøre tjeneste på et luft-
fartøj, på grund af spiritusnydelsen er eller vil
blive påvirket som nævnt i stk. 1, skal værten el-
ler medhjælperen gøre sit, eventuelt ved tilkal-
delse af politiet, til at hindre, at han i denne til-
stand gør eller forsøger at gøre sådan tjeneste.

Stk. 7. Politiet kan med henblik på at konstate-
re en eventuel overtrædelse af stk. 1 til enhver tid
forlange, at en person, der er omfattet af stk. 1,
foretager udåndingsprøve.

Stk. 8. Politiet kan fremstille en person til ud-
tagelse af blod- og urinprøve, hvis der er grund
til at antage, at han har overtrådt bestemmelserne
i stk. 1 eller 2, eller han nægter eller ikke er i
stand til at medvirke til en udåndingsprøve. Når
særlige omstændigheder taler derfor, kan politiet
tillige fremstille den pågældende til undersøgelse
af en læge.

Stk. 9. Transport- og energiministeren fastsæt-
ter efter forhandling med justitsministeren be-
stemmelser om de i stk. 7 og 8 nævnte prøver og
undersøgelser.

§ 51. Transport- og energiministeren bestem-
mer, i hvilken udstrækning reglerne i dette kapi-
tel finder anvendelse på udenlandsk luftfartøj in-
den for dansk område.

Kapitel 6

Flyvepladser og andre luftfartsanlæg

Almindelige bestemmelser

§ 52. Flyvepladser og andre anlæg i luftfartens
tjeneste skal tilfredsstillende de krav, transport- og
energiministeren fastsætter.

Stk. 2. Ministeren giver forskrifter om drift og
vedligeholdelse af sådanne anlæg og om tilsyn.

§ 53. Transport- og energiministeren kan efter
forhandling med forsvarsministeren etablere
luftveje og andre områder, inden for hvilke luft-
farten skal være underkastet særlig regulering.

§ 54. Til betryggelse og lettelse for luftfarten
anordnes en flyvesikringstjeneste. Transport- og
energiministeren fastsætter de fornødne forskrif-
ter for denne og bestemmer, i hvilken udstræk-
ning den kan varetages af andre end statsorganer.

Tilladelse

§ 55. Til at indrette og drive en flyveplads,
hvis benyttelse til flyvning står åben for offent-
ligheden, udkræves, foruden godkendelse efter §
60, særlig tilladelse af transport- og energimini-
steren, jf. dog stk. 2. Tilladelse udkræves ligele-
des til ændring af en sådan flyveplads.

Stk. 2. Til at indrette og drive en flyveplads i
Grønland, hvis benyttelse til flyvning står åben
for offentligheden, kræves, foruden godkendelse
efter § 60, tilladelse af Grønlands Landsstyre.
Tilladelse kræves ligeledes til ændring af en så-
dan flyveplads.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan
foreskrive, at en flyveplads omfattet af stk. 1 un-
der hensyn til dens karakter, trafikens omfang
og varighed eller andre særlige omstændigheder
kan indrettes og drives uden tilladelse. Grøn-
lands Landsstyre kan foreskrive, at en flyveplads
omfattet af stk. 2 under hensyn til dens karakter,
trafikens omfang og varighed eller andre særlige
omstændigheder kan indrettes og drives uden
tilladelse.

§ 56. Tilladelse må kun meddeles, såfremt det
findes foreneligt med almene hensyn.

§ 57. Tilladelse skal gives på bestemt tid og
gøres afhængig af de vilkår, som skønnes påkræ-
vet.

Stk. 2. I tilladelser til flyvepladser, som er af
vital betydning for Danmarks nationale og inter-
nationale trafikforbindelser, kan der herudover
stilles følgende særlige vilkår:

- 1) Flyvepladsen skal drives som et EU- eller
EØS-selskab omfattet af Det Europæiske
Fællesskabs regler.
- 2) Selskabets hovedformål skal være at eje, dri-
ve og udbygge flyvepladsen. Selskabet skal
gennemføre den udbygning af flyvepladsen,
som er nødvendig for at fremme og sikre af-
viklingen af lufttrafikken til og fra Danmark.
Selskabet kan etablere, erhverve og drive
virksomhed, som har en forretningsmæssig
og geografisk sammenhæng med flyveplad-
sens drift.
- 3) Selskabet kan desuden etablere, erhverve og
drive anden flyvepladsvirksomhed samt øv-
rig virksomhed, hvis det har en forretnings-
mæssig sammenhæng med flyvepladsvirk-
somhed og det sker i datterselskaber eller
andre virksomheder med begrænset hæftelse
og selskabet har det fornødne kapitalbered-

- skab til opfyldelse af det under nr. 2 nævnte hovedformål.
- 4) Selskabet må ikke udstede garantier til de i nr. 3 nævnte virksomheder, der overstiger 20 pct. af selskabets egenkapital på det tidspunkt, hvor garantien stilles.
  - 5) Selskabet kan udøve den i nr. 3 nævnte virksomhed gennem erhvervelse og besiddelse af ejerandele i virksomheder, der driver aktiviteter omfattet af nr. 3.
  - 6) Selskabet skal sikre, at flyvepladsen til enhver tid opfylder Danmarks behov for nationale og internationale, herunder interkontinentale, trafikforbindelser ved at kunne tilbyde den nødvendige kapacitet med hensyn til afvikling af lufttrafik.
  - 7) Transport- og energiministeren kan for at tilgodese væsentlige samfundsmæssige eller overordnede trafikale hensyn med en rimelig frist meddele selskabet et begrundet pålæg om at gennemføre foranstaltninger, der sikrer, at flyvepladsen kan opfylde den i nr. 6 nævnte nødvendige kapacitet. Selskabet kan med en rimelig frist pålægges at fremsende en redegørelse for, hvordan selskabet agter at gennemføre den af transport- og energiministeren pålagte foranstaltning. Ministeren skal i pålægget gøre opmærksom på, at pålægget kan indbringes for domstolene.
  - 8) Transport- og energiministeren skal have forudgående underretning om følgende foranstaltninger:
    - a) Ethvert forslag til beslutning, disposition eller omlægning af driften, der indebærer en væsentlig risiko for, at flyvepladsen ikke vil kunne tilbyde den i nr. 6 beskrevne nødvendige kapacitet, og
    - b) ethvert forslag om ændring af selskabets vedtægter, der indebærer en væsentlig risiko for, at flyvepladsen ikke vil kunne tilbyde den i nr. 6 beskrevne nødvendige kapacitet.
  - 9) Transport- og energiministeren kan modsætte sig foranstaltninger efter nr. 8, hvis ministeren finder, at de indebærer en væsentlig risiko for, at flyvepladsen ikke til enhver tid vil kunne tilbyde den i nr. 6 beskrevne nødvendige kapacitet, således at væsentlige samfundsmæssige eller overordnede trafikale hensyn ikke tilgodeses. Hvis transport- og energiministeren ønsker at modsætte sig foranstaltningen, skal ministeren afgive en begrundet indsigelse senest 1 måned efter, at underretningen er kommet frem. Transport- og energiministeren skal i indsigelsen gøre opmærksom på, at indsigelsen kan indbringes for domstolene. Hvis transport- og energiministeren gør indsigelse, kan foranstaltningen ikke gennemføres.
  - 10) Selskabet skal hvert kvartal til transport- og energiministeren levere statistiske oplysninger for flyvepladsens lufttrafik. Desuden skal selskabet indsende dagsordener for generalforsamlinger med eventuelle bilag, referater fra generalforsamlinger, årsregnskaber for selskabet samt alle fondsbørsmeddelelser og andre tilsvarende offentlige meddelelser og dokumenter.
  - 11) Andre særlige vilkår, der varetager væsentlige samfundsmæssige eller overordnede trafikale hensyn, for så vidt angår den i nr. 6 beskrevne nødvendige kapacitet.
- § 58.** Såfremt der under udøvelsen af den af tilladelsen omfattede virksomhed finder væsentlig tilsidesættelse sted af de i nærværende lov eller i tilladelsen indeholdte eller for sådan virksomhed i øvrigt gældende forskrifter, kan tilladelsen tilbagekaldes. Må det antages, at tilladelsens indehaver ikke er i stand til behørigt at gennemføre anlægget eller opretholde driften, kan tilladelsen ligeledes tilbagekaldes.
- Stk. 2.* Transport- og energiministeren kan uden varsel tilbagekalde tilladelsen, hvis selskabet ikke opfylder et i medfør af § 57, stk. 2, nr. 6, meddelt vilkår om, at selskabet skal sikre Danmarks behov for nationale og internationale trafikforbindelser ved at kunne tilbyde den nødvendige kapacitet, eller hvis selskabet ikke efterkommer et pålæg meddelt efter § 57, stk. 2, nr. 7. Transport- og energiministeren kan ligeledes uden varsel tilbagekalde tilladelsen, hvis selskabet ikke underretter ministeren om en foranstaltning omfattet af § 57, stk. 2, nr. 8, eller hvis selskabet gennemfører en foranstaltning på trods af transport- og energiministerens indsigelse i medfør af § 57, stk. 2, nr. 9.
- Stk. 3.* Tilbagekaldelsen skal indeholde oplysning om adgangen efter § 146 b til at forlange domstolsprøvelse og om fristen herfor.
- § 58 a.** Transport- og energiministeren kan helt eller delvis overtage flyvepladser, der er af vital betydning for Danmarks nationale og inter-

ationale trafikforbindelser, for at sikre, at flyvepladsen til enhver tid kan opfylde Danmarks behov for nationale og internationale trafikforbindelser ved at kunne tilbyde den i § 57, stk. 2, nr. 6, beskrevne nødvendige kapacitet. Erstatningen fastsættes efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

§ 59. Den, der vil indrette og drive en flyveplads, som ikke skal stå åben for offentligheden, skal senest 3 måneder, forinden anlægsarbejdet påbegyndes eller pladsen tages i brug, indgive anmeldelse til transport- og energiministeren med oplysning om arten og omfanget af den forventede benyttelse af pladsen. Ministeren underretter de øvrige berørte statslige myndigheder samt vedkommende kommunale myndigheder.

Stk. 2. Ministeren meddeler inden udløbet af den i stk. 1 nævnte 3 måneders frist de særlige vilkår for flyvepladsens indretning og brug, som findes påkrævede af hensyn til luftfartens sikkerhed. Såfremt disse hensyn nødvendiggør det, kan ministeren forbyde indretning og drift af pladsen.

Stk. 3. Samme regler som i stk. 1 og 2 finder anvendelse ved ændringer af flyvepladser, der ikke står åbne for offentligheden.

Stk. 4. Ministeren fastsætter nærmere bestemmelser om indgivelsen af de i stk. 1 nævnte anmeldelser.

Godkendelse

§ 60. Flyvepladser, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, skal være godkendt af transport- og energiministeren. Også ændring af sådanne flyvepladser kræver godkendelse. Ministeren fastsætter, i hvilket omfang der kræves godkendelse af andre flyvepladser og andre anlæg.

Stk. 2. Til ministerens godkendelse knyttes de betingelser, som findes påkrævet.

Stk. 3. Når anlægget ikke opfylder de krav, som til enhver tid gælder for godkendelse af sådanne anlæg, eller de opstillede betingelser bliver væsentligt tilsidesat, kan ministeren tilbagekalde godkendelsen.

Stk. 4. Er der indtrådt noget forhold, som kan medføre, at anlægget ikke længere tilfredsstiller kravene, og er forholdet af en sådan art, at der kan være en flyvesikkerhedsmæssig risiko forbundet med at anvende anlægget, er indehaveren pligtig til, i den udstrækning det er nødvendigt,

at sætte dette helt eller delvis ud af drift, medmindre luftfartsvæsenet tillader, at anlægget fortsat bruges.

Ekspropriation og luftfartshindringer

§ 61. Ekspropriation kan ske til anlæg af flyvepladser, til etablering af andre luftfartsanlæg, til sikring af lufttrafikken, til udvidelse og ændring af bestående anlæg, til sikring af sådanne anlægs fortsatte beståen, til nødvendige supplerende foranstaltninger samt med henblik på udnyttelse, betjening, sikring, synlighed og drift på hensigtsmæssig måde af nævnte anlæg, herunder til etablering af fornødne adgangsveje, oplagspladser, garager, værksteder, hangarer, tjenesteboliger, administrationsbygninger og sikringsanlæg, og til gennemførelse af beslutninger, der er truffet efter § 67.

Stk. 2. Ekspropriation til ikke-statslige anlæg kræver tilladelse fra transport- og energiministeren.

Stk. 3. Ekspropriation skal foretages efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

§ 62. Indflyvningen til flyvepladser, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, skal være sikret overensstemmende med de nedenfor fastsatte regler, der dog under særlige omstændigheder kan fraviges af transport- og energiministeren.

§ 63. Hvis ikke særlig undtagelse er gjort i henhold til § 62, skal der for de deri omhandlede flyvepladser foreligge en af transport- og energiministeren godkendt plan, der viser, hvorledes indflyvningen skal sikres.

Stk. 2. Planen skal angive det område uden for landingsarealet, inden for hvilket det skønnes nødvendigt at fastsætte højdebegrænsninger med hensyn til bebyggelse, beplantning, master, ledninger og andre luftfartshindringer. I sø- og isflyvehavne kan planen også omfatte selve havneområdet.

Stk. 3. Inden for området fastlægges på de enkelte arealer de højdebegrænsninger, som kræves for luftfartøjernes sikre start og landing ved ud- og indflyvning over det pågældende areal.

Stk. 4. Der kan ved planen fastlægges særlige sektorer for ud- og indflyvning, henholdsvis i godt vejr og i usigtbart vejr. Planens varighed kan begrænses til et bestemt tidsrum.

§ 64. For de arealers vedkommende, hvor luftfartshindringer i henhold til planen højest må være indtil 25 m over terræn, skal indflyvningen sikres ved pålæg af servitut mod etablering af luftfartshindringer, der overskrider de på planen angivne højder.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan meddele dispensation fra en servitut, der er pålagt efter stk. 1. Dispensationen kan gives på vilkår, herunder om hel eller delvis tilbagebetaling af den betalte erstatning.

§ 65. For så vidt angår et areal, på hvilket luftfartshindringer ifølge planen må være 25 m over terræn eller mere, skal ethvert projekt, der vil medføre luftfartshindringer over den nævnte grænse, forelægges for luftfartsvæsenet. Pligten hertil skal respekteres af alle indehavere af rettigheder over det pågældende areal, uanset hvornår retten er stiftet. Pligten tinglyses på ejendommen efter anmodning fra luftfartsvæsenet, der sender en genpart af anmodningen til ejeren.

Stk. 2. Såfremt projektet ikke strider imod den af transport- og energiministeren godkendte indflyvningsplan, udsteder luftfartsvæsenet attest herom.

Stk. 3. Strider projektets gennemførelse imod planen, vil sagen af luftfartsvæsenet være at forelægge for transport- og energiministeren, der træffer afgørelse om, hvorvidt gennemførelsen kan tillades under hensyn til de i enkelttilfældet foreliggende forhold.

Stk. 4. Findes der på de i nærværende paragraf omhandlede arealer ved planens godkendelse luftfartshindringer, der overskrider de på planen angivne højder, afgør ministeren, hvorvidt hindringen skal kræves fjernet eller afmærket. Gennemførelsen af de foranstaltninger, som er fundet påkrævet, sker om fornødent ved ekspropriation i overensstemmelse med reglerne i § 61.

§ 66. Det påhviler indehaveren af vedkommende flyveplads at overvåge, at de enkelte ejendomme pålagte højdebegrænsninger overholdes, og til luftfartsvæsenet om fornødent at indberette eventuelle overtrædelser.

§ 67. Hindringer, som ligger uden for de for flyvepladser godkendte planers område, men som ved deres højde skønnes at frembyde fare for lufttrafikkens sikkerhed, kan af transport- og energiministeren efter forhandling med forsvarsministeren forlanges fjernet eller afmærket af luftfartsvæsenet.

Stk. 2. Udgiften - herunder eventuel erstatning til ejeren eller brugeren - afholdes af statskassen.

§ 67 a. Projekter til anlæg, der uden for de for flyvepladser godkendte planers område agtes opført i en højde af 100 m eller mere over terræn, skal anmeldes til luftfartsvæsenet. Opførelsen af anlægget må ikke påbegyndes, før der af luftfartsvæsenet er udstedt attest om, at hindringen ikke skønnes at ville frembyde fare for lufttrafikkens sikkerhed.

Stk. 2. Såfremt anlægget skønnes at ville frembyde fare for lufttrafikkens sikkerhed, skal sagen af luftfartsvæsenet forelægges for transport- og energiministeren, der træffer afgørelse om, hvorvidt attesten kan udstedes. Attesten kan betinges af, at hindringen afmærkes eller dens højde nedsættes, og at udgiften herved afholdes af ejeren eller brugeren.

§ 68. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med forsvarsministeren forbyde anbringelsen og benyttelsen af, eventuelt kræve ændret eller fjernet, mærker, lys- eller lydanlæg, anlæg, der udsender radiobølger, eller andre indretninger, for så vidt de udsætter luftfartens sikkerhed for fare.

Stk. 2. Hvorvidt og da i hvilket omfang erstatning skal udredes i anledning af de i medfør af stk. 1 truffene foranstaltninger, afgøres efter dansk rets almindelige regler.

Øvrige bestemmelser

§ 69. Transport- og energiministeren giver forskrifter om, hvilke flyvepladser luftfartøjer kan bruge ved afgang eller landing.

§ 70. Transport- og energiministeren kan udfærdige forskrifter om adgang til og færdsel på flyvepladser og om luftfartøjers ophold på disse samt efter forhandling med erhvervsministeren om fornødent udstede forbud mod sejlads og ophold i farvande, der midlertidigt eller permanent benyttes som flyveplads. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om, at der kun til personer, der er godkendt af politiet, kan udstedes en generel adgangshjemmel til lufthavnens afspærrede område.

§ 70 a. Transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren bestemmelser for flyvepladsers og luftfartsselskabers udarbejdelse af sikkerhedsplaner og gennemførelse af foranstaltninger til forebyggelse af

forbrydelser mod luftfartens sikkerhed. Det kan i den forbindelse pålægges flyvepladser og luftfartsselskaber at foretage eftersyn som nævnt i § 70 b, stk. 1-3.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om forebyggelse af forbrydelser mod luftfartens sikkerhed for andre anlæg i luftfartens tjeneste end flyvepladser. Ministeren kan herunder pålægge den, der driver anlægget, at lade det indhegne og at udføre adgangs kontrol, overvågning og patruljering.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte bestemmelser for modtagelse, kontrol, opbevaring, transport og lastning af gods og forsyninger, som af fragtagenter, kurerselskaber, cateringsleverandører eller andre indleveres til luftfartsselskaber med henblik på hel eller delvis transport med luftfartøj.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte bestemmelser om sikkerhedsgodkendelse af fragtagenter, kurerselskaber, cateringleverandører eller andre, der foretager de i stk. 3 nævnte leverancer til luftfartsselskaber. En sikkerhedsgodkendelse kan tilbagekaldes i tilfælde af tilsidesættelse af bestemmelserne i dette kapitel eller forskrifter udarbejdet i medfør heraf, eller hvis de for sikkerhedsgodkendelsen fastsatte vilkår eller procedurer tilsidesættes.

Stk. 5. Politiet kan, når det findes sikkerhedsmæssigt påkrævet, bestemme, at de i stk. 1-3 nævnte sikkerhedsforanstaltninger midlertidigt skal intensiveres og suppleres med yderligere foranstaltninger.

Stk. 6. Statens Luftfartsvæsen godkender de i stk. 1 nævnte sikkerhedsplaner og fører tilsyn med gennemførelsen af de i stk. 1-3 og 5 nævnte sikkerhedsforanstaltninger.

§ 70 b. Til forebyggelse af forbrydelser mod luftfartens sikkerhed kan der efter nærmere bestemmelser fastsat i henhold til § 70 a foretages eftersyn af personer, bagage, gods og forsyninger på flyvepladser. Eftersynet skal ske med størst mulig hensynsfuldhed og må ikke gå videre, end de kontrolmæssige formål nødvendiggør.

Stk. 2. Ved eftersyn af person, der ikke begrænses til den ydre beklædning, kan den pågældende kræve, at eftersynet overværes af et vidne. Eftersynet må ikke udføres eller overværes af personer af andet køn end den, der skal efterses, medmindre denne samtykker heri.

Stk. 3. Den, der nægter at underkaste sig eller

medvirke til kontrol af sin person, skal forbydes adgang til luftfartøjet og til flyvepladsens afspærrede område. Bagage, gods eller forsyninger, der ikke er sikkerhedskontrolleret i overensstemmelse med bestemmelser fastsat i medfør af § 70 a, må ikke bringes om bord i luftfartøj eller bringes ind på flyvepladsens afspærrede område.

Stk. 4. Eftersyn i henhold til stk. 1-3 kan foretages af politiet og efter transport- og energiministerens bestemmelse tillige af andre myndigheder.

Stk. 5. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere bestemmelser, hvorefter eftersyn pålagt flyvepladser og luftfartsselskaber i medfør af bestemmelsen i § 70 a, stk. 1, 2. pkt., kun kan foretages af personer, der er godkendt hertil af politiet, og som har gennemgået en uddannelse, der er godkendt af Statens Luftfartsvæsen.

Stk. 6. Statens Luftfartsvæsen fastsætter bestemmelser om godkendelse af teknisk udstyr, der anvendes i forbindelse med eftersyn af personer, bagage, gods og forsyninger.

§ 70 c. Politiet kan foretage eftersyn af personer, dokumenter, køretøjer og gods, der forlader flyvepladsområdet. Eftersynet skal gennemføres under iagttagelse af de i § 70 b, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, angivne retningslinier.

§ 71. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om betaling for benyttelsen af en offentlig flyveplads, herunder betaling for ground handling, jf. dog 4. pkt. Transport- og energiministeren kan i den forbindelse bestemme, at betaling for ground handling alene skal reguleres i det omfang, hvor der ikke er mulighed for konkurrence, og hvor ground handling-ydelserne er nødvendige for benyttelsen af den offentlige flyveplads. Betaling for benyttelse af statsejede flyvepladser skal godkendes af Folketingets Finansudvalg. Grønlands Landsstyre kan fastsætte regler om betaling for benyttelsen af en offentlig flyveplads i Grønland.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan endvidere fastsætte regler om betaling for benyttelsen af anlæg og drift af andre hjælpemidler i luftfartens tjeneste. Der kan kræves betaling i forbindelse med overflyvning af dansk territorium, det åbne hav og fremmed stats territorium, når der er truffet aftale herom med vedkommende fremmede stat. Betalingen påhviler brugeren af såvel danske som udenlandske luftfartøjer ved

flyvning i det område, hvor hjælpemidler kan benyttes. Hvis brugerens identitet ikke oplyses, påhviler betalingen ejeren af luftfartøjet, medmindre ejeren godtgør, hvem der var bruger.

Stk. 3. Hvis betalingen efter stk. 1 og 2 ikke er lægges rettidigt, tillægges der renter i overensstemmelse med renteloven. Endvidere kan transport- og energiministeren fastsætte regler om betaling for erindringsskrivelser vedrørende disse betalinger.

Stk. 4. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om opkrævning og inddrivelse af betalingen, herunder at danske myndigheder, i det omfang det følger af Multilateral Agreement Relating to Route Charges, yder bistand til inddrivelse af Eurocontrols udestående tilgodehaver.

Stk. 5. Hvis betalingen efter stk. 1 og 2 ikke er lægges rettidigt, kan beløbene med påløbne renter inddrives ved udpantning.

§ 72. Flyvepladser og andre anlæg i luftfartens tjeneste, hvis benyttelse står åben for offentligheden, skal stå åbne til brug for udenlandske luftfartøjer på samme vilkår, som gælder for danske luftfartøjer i tilsvarende international luftfart, når der er truffet aftale i så henseende med vedkommende fremmede stat.

§ 73. Transport- og energiministeren fastsætter de betingelser, som kan kræves opfyldt af den, der på flyveplads, ved andet luftfartsanlæg eller i øvrigt skal gøre tjeneste uden for luftfartøj i stilling, som er af betydning for luftfartens sikkerhed, og giver regler om certifikat for sådan tjeneste.

§ 74. Hvad der er bestemt i § 50, finder tilsvarende anvendelse på den, som gør tjeneste som flyveleder, flyvemekaniker eller - efter bestemmelse af transport- og energiministeren - i anden stilling af betydning for luftfartssikkerheden.

Kapitel 7

Tilladelse til luftfartsvirksomhed

§ 74 a. Bestemmelserne i dette kapitel gælder ikke i det omfang, andet følger af EF-forordninger.

§ 75. Til regelmæssig luftfart i erhvervsøjemed over dansk område kræves tilladelse af transport- og energiministeren.

Stk. 2. Til anden erhvervsmæssig luftfart over

samme område kræves tilladelse af ministeren, medmindre denne træffer anden bestemmelse.

Stk. 3. Uanset stk. 2 kan der uden tilladelse udføres luftfart mod betaling, såfremt

- 1) der alene ydes hel eller delvis godtgørelse for de med den pågældende flyvning forbundne omkostninger,
- 2) pilot og passagerer har nær tilknytning gennem familie- eller venskabsforhold, og
- 3) flyvningen ikke har været annonceret eller tilbudt offentligt.

Stk. 4. Uanset stk. 2 kan flyveklubber, der er organiseret i landsdækkende unioner eller forbund og godkendes af transport- og energiministeren, uden tilladelse udføre luftfart mod betaling, såfremt

- 1) flyvningen indgår i sports- eller fritidsflyvningsaktiviteter i klubben,
- 2) der alene ydes hel eller delvis godtgørelse for de med den pågældende flyvning forbundne omkostninger, og
- 3) der alene er tale om flyvninger, der ikke er befordring fra ét sted til et andet.

Stk. 5. En virksomheds befordring med luftfartøj af egne ansatte uden for de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde skal anmeldes til Statens Luftfartsvæsen. Sådan flyvning må kun udføres, såfremt enten den person, der udfører denne form for flyvning, er heltidsansat i virksomheden, eller virksomheden som registreret ejer eller som registreret bruger ved en langtidslejekontrakt har eneråderet over det pågældende luftfartøj.

Stk. 6. Ejerskab af eller rådighed over et luftfartøj til benyttelse ved flyvning, som omfattet af stk. 5, kan etableres af en kreds af indtil 5 virksomheder, som i lige sameje ejer, eller som med lige andele til hver i fællesskab langtidslejer det pågældende luftfartøj. Flyvning kan endvidere udføres af en virksomhed, der er en del af en koncern, således at virksomheden kan udføre flyvning med ansatte i andre virksomheder inden for koncernen.

Stk. 7. Som virksomheder, jf. stk. 5, anses såvel enkeltmandsvirksomheder som interessentskaber og selskaber af enhver art hjemmehørende i den danske stat samt kommuner, statslige virksomheder og myndigheder.

Stk. 8. Transport- og energiministeren kan bestemme, at skoleflyvning, opvisningsflyvning, konkurrenceflyvning og anden luftfartsvirksomhed af særlig art kræver tilladelse, selv om virksomheden ikke drives i erhvervsøjemed.

§ 76. Transport- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler om afgrænsningen mellem erhvervmæssig og ikke-erhvervmæssig luftfart og om udførelsen heraf.

§ 77. Tilladelse til befordring af passagerer, post og gods kan, når befordringen alene sker mellem steder inden for riget, kun gives til den, der opfylder de i § 7, stk. 1, for registrering af luftfartøj her i landet opstillede vilkår.

Stk. 2. Opfylder indehaveren af en tilladelse ikke længere de for opnåelse af denne fastsatte betingelser, falder tilladelsen bort, hvis forholdet ikke bliver rettet inden en af vedkommende myndighed fastsat frist.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan transport- og energiministeren meddele tilladelse i henhold til § 75, selv om betingelserne efter nærværende paragraf ikke er opfyldt.

§ 78. Tilladelse skal gives på bestemt tid og gøres afhængig af de vilkår, som skønnes påkrævet.

§ 79. Såfremt der under udøvelsen af den af tilladelsen omfattede virksomhed finder væsentlig tilsidesættelse sted af de i nærværende lov eller i tilladelsen indeholdte eller for sådan virksomhed i øvrigt gældende forskrifter, kan tilladelsen tilbagekaldes. Må det antages, at tilladelsens indehaver ikke er i stand til behørigt at iværksætte eller opretholde den tilladte virksomhed, kan tilladelsen ligeledes tilbagekaldes.

§ 80. Ved meddelelse af tilladelse i henhold til nærværende kapitel kan bestemmelserne i dette fraviges i det omfang, aftale med fremmed stat gør det påkrævet.

§ 81. Transport- og energiministeren kan udfærdige bestemmelser om overladelse af luftfartøjer eller tilbehør eller reservedele til luftfartøjer til en anden til brug for egen regning.

Kapitel 8

Bestemmelser om lufttrafik m.v.

§ 82. Luftfart skal finde sted i overensstemmelse med de forskrifter, som transport- og energiministeren udfærdiger til undgåelse af sammenstød mellem luftfartøjer og andre ulykker under luftfart eller i øvrigt til sikring mod farer eller ulemper som følge af luftfart.

§ 82 a. Dansk registrerede luftfartøjer skal opfylde de krav til begrænsning af støjgener og andre forureningsgener, som transport- og energiministeren fastsætter. Påbud om opfyldelse af disse krav kan begrænses til bestemte geografiske områder.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan endvidere fastsætte, at udenlandske luftfartøjer for at måtte benytte danske flyvepladser skal opfylde de i henhold til stk. 1 fastsatte krav.

§ 83. Transport- og energiministeren kan bestemme de flyveveje, som luftfartøjer skal følge under flyvning i luftveje inden for dansk område, og udfærdige særlige forskrifter om, hvilken flyveplads der skal anvendes ved afgang eller ankomst.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan endvidere efter nærmere med forsvarsministeren aftalte retningslinjer bestemme de flyveveje, som luftfartøjer skal følge under flyvning inden for dansk område, men uden for kontrolleret luft- rum, og udfærdige særlige forskrifter angående flyvning over rigets grænser, således om, hvor grænsen må passeres.

§ 84. Når hensynet til den offentlige orden og sikkerhed kræver det, kan vedkommende myndighed pålægge et luftfartøj at lande. Landingen skal foretages snarest muligt. Er der ikke givet anden anvisning, skal fartøjet lande på nærmeste inden for riget liggende flyveplads, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, og hvor landing er mulig.

Stk. 2. Kommer et luftfartøj ind i et område, hvor luftfart er forbudt, skal fartøjet uden tøven forlade området og på hurtigste måde underrette vedkommende offentlige myndighed samt, såfremt myndigheden ikke giver anden anvisning, uopholdeligt lande på nærmeste inden for riget liggende flyveplads, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, og hvor landing er mulig.

Stk. 3. Såfremt bestemmelserne i nærværende paragraf ikke efterkommes, kan vedkommende myndighed med dertil egnede midler hindre luftfartøjets videre flyvning.

§ 85. Luftfartøjer må ikke uden tilladelse af transport- og energiministeren og justitsministeren eller af den, som disse dertil bemyndiger, medføre eksplosive stoffer, krigsmateriel eller krigsammunion. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med forsvarsministe-

ren og justitsministeren ved forskrift gøre undtagelse fra bestemmelsen i 1. punktum og fastsætter - ligeledes efter forhandling med justitsministeren - hvad der skal forstås ved eksplosive stoffer, krigsmateriel eller krigsmmunition.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan af hensyn til den offentlige orden og sikkerhed forbyde eller opstille vilkår for befordring af andet end det i stk. 1 nævnte gods.

Stk. 3. Statens Luftfartsvæsen har til enhver tid ret til at undersøge, om gods indleveret til transport med luftfartøj er omfattet af de regler, der er fastsat i medfør af stk. 1, 1. punktum, og stk. 2, og om vilkårene for transport af sådant gods er opfyldt. Den rådighedsberettigede skal så vidt muligt have lejlighed til at overvære undersøgelsen.

Stk. 4. Transport- og energiministeren kan endvidere efter forhandling med forsvarsministeren og justitsministeren forbyde eller give nærmere forskrifter om adgang til at medføre eller benytte fotografiapparater om bord på luftfartøjer.

§ 86. For så vidt ikke andet er fastsat ved særlig lovbestemmelse, foreskriver transport- og energiministeren, hvilke luftfartøjsdokumenter der skal forefindes, i hvilken udstrækning de skal medføres om bord, og hvorledes de skal oprettes, føres og opbevares.

§ 87. Enhver, som har retlig interesse deri, har adgang til at blive bekendt med indholdet af luftfartøjsdokumenter.

§ 88. Transport- og energiministeren bestemmer, i hvilket omfang de, der gør tjeneste på luftfartøjer, skal medføre certifikater og andre dokumenter.

§ 89. Luftfartsvæsenet og politiet har ret til at undersøge et luftfartøj og kontrollere de dokumenter, som luftfartøjet og de tjenstgørende skal være forsynet med.

Stk. 2. Luftfartsvæsenet kan overlade sine beføjelser efter stk. 1 til indehavere af tilladelse til at drive en flyveplads.

§ 89 a. Transport- og energiministeren kan pålægge flyvepladser, luftfartsselskaber og andre af luftfartens brugere at afgive statistiske oplysninger om regularitet, flyvetids- og landingsforhold og lignende luftfartsrelaterede oplysninger i den form, som ministeren bestemmer.

§ 89 b. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om, at der til brug for Statens Luftfartsvæsenes forebyggende flyvesikkerhedsmæssige arbejde af personer, der er omfattet af § 35 eller § 74, virksomheder og ansatte i virksomheder samt ejere af luftfartøjer skal gives indberetning til luftfartsvæsenet om driftsforstyrrelser og andre irregulære forhold af betydning for flyvesikkerheden, der ikke har medført et flyveuheld eller en flyvehændelse, jf. § 135. Ministeren fastsætter, i hvilke tilfælde der skal gives indberetning, hvornår og i hvilken form indberetningen skal gives, og hvad den skal indeholde.

Stk. 2. Statens Luftfartsvæsenes personale, ansatte i andre dele af den offentlige forvaltning og eventuelle tilkaldte sagkyndige er under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde oplysninger, som indberettes i henhold til regler fastsat i medfør af stk. 1, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Oplysninger kan videregives til udenlandske myndigheder og internationale organisationer, når det

- 1) følger af international aftale eller forpligtelse eller
- 2) er af væsentlig betydning for den udenlandske myndigheds eller internationale organisations forebyggende flyvesikkerhedsmæssige arbejde og den pågældende myndighed eller organisation er undergivet tavshedspligt i mindst samme omfang som Statens Luftfartsvæsen.

Stk. 4. Statens Luftfartsvæsen offentliggør rapporter om oplysninger, som indberettes i henhold til regler fastsat i medfør af stk. 1, jf. dog stk. 3.

Kapitel 9

Befordring med luftfartøj

Anvendelsesområde

§ 90. Bestemmelserne i dette kapitel gælder, jf. dog stk. 2 og 3, §§ 90 a og 90 b, for befordring af passagerer, rejsegods eller gods med luftfartøj mod betaling eller, såfremt befordringen udføres af et luftfartsselskab, også for sådan befordring uden betaling, og som

- 1) foretages indenrigs i Danmark,
- 2) er omfattet af Montreal-konventionen af 28. maj 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring, jf. dog stk. 3, eller

3) foretages til eller fra Danmark med luftfartøj fra lande, der ikke har tiltrådt Warszawa-konventionen af 12. oktober 1929 om international luftbefordring med senere ændringer.

Stk. 2. Bestemmelserne i dette kapitel gælder ikke, i det omfang befordringen med luftfartøj omfattes af Rådets forordning (EF) nr. 2027/97 af 9. oktober 1997 om luftfartsselskabers erstatningsansvar i tilfælde af ulykker, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 889/2002 af 13. maj 2002.

Stk. 3. Bestemmelserne i dette kapitel gælder ikke for befordring med luftfartøj, som udføres i henhold til reservation foretaget i overensstemmelse med artikel 57 i Montreal-konventionen af 28. maj 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring.

§ 90 a. For befordring med luftfartøjer mellem Danmark og lande, der ikke har tilsluttet sig Montrealkonventionen som nævnt i § 90, stk. 1, nr. 2, men som har tilsluttet sig Warszawakonventionen som nævnt i § 90, stk. 1, nr. 3, gælder bestemmelserne i bilaget til loven.

Stk. 2. For befordring til og fra Danmark med luftfartøj fra lande, der har tilsluttet sig Warszawa-konventionen og Montreal-protokol nr. 4 af 25. september 1975 om ændring af Warszawa-konventionen, gælder dog, for så vidt angår befordring af gods, bestemmelserne herom i dette kapitel.

§ 90 b. For så vidt angår befordring med luftfartøj indenrigs i Danmark eller med et luftfartøj fra et luftfartsselskab, der er hjemmehørende i Grønland eller på Færøerne, og som ikke er i besiddelse af en licens udstedt i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2407/92 af 23. juli 1992 om udstedelse af licenser til luftfartsselskaber og ikke omfattes af Rådets forordning (EF) nr. 2027/97 af 9. oktober 1997 om luftfartsselskabers erstatningsansvar i tilfælde af ulykker, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 889/2002 af 13. maj 2002, gælder, at befordrerens skal overholde artikel 3 a, 5 og 6 om supplerende betaling for særligt udstyr, forskudsudbetaling og information til passagererne om befordrerens ansvar for passagerer og rejsegods.

§ 91. Ved befordring af post er befordrerens ikke ansvarlig over for afsenderen eller modtageren, men udelukkende over for postvæsenet og

i overensstemmelse med de særlige regler, som gælder mellem befordrerens og postvæsenet.

Stk. 2. Bortset fra bestemmelsen i stk. 1 gælder dette kapitel ikke for befordring af post.

Stk. 3. Bestemmelserne om befordringsdokumenter i §§ 92-97 gælder ikke for befordring, som udføres under usædvanlige forhold og falder uden for normal udøvelse af luftfartsvirksomhed.

Befordringsdokumenter

§ 92. Ved befordring af passagerer skal der udstedes et befordringsdokument, jf. dog stk. 2, og befordringsdokumentet skal indeholde angivelse af

- 1) afgangssted og bestemmelsessted og
- 2) mindst et aftalt mellemlandssted, hvis afgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat og et eller flere mellemlandssteder i en anden stat er aftalt.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte oplysninger kan registreres på anden måde, såfremt befordrerens tilbyder og efter anmodning udleverer skriftligt materiale om de således registrerede oplysninger til passageren.

Stk. 3. Selv om bestemmelserne i stk. 1 og 2 ikke er overholdt, er befordringsaftalen dog gyldig, og bestemmelserne i dette kapitel gælder for befordringen.

§ 93. Befordrerens skal udstede rejsegodsbevis til passageren for hvert stykke indskrevet rejsegods.

§ 94. Ved befordring af gods skal der udfærdiges luftfragtbevis.

Stk. 2. Udfærdigelse af luftfragtbevis er ikke nødvendigt, hvis oplysningerne om befordringen registreres på anden måde og befordrerens efter afsenderens anmodning udleverer en godskvittering til afsenderen, der indeholder tilstrækkelige oplysninger til identifikation af godset, og som giver afsenderen mulighed for at blive gjort bekendt med de registrerede oplysninger.

§ 95. Luftfragtbeviset skal udfærdiges af afsenderen i tre originaleksemplarer. Det første eksemplar skal påtegnes »Til befordrerens« og underskrives af afsenderen. Det andet eksemplar skal påtegnes »Til modtagerens« og underskrives af afsenderen og befordrerens. Det tredje eksemplar underskrives af befordrerens og tilbageleveres til afsenderen efter godsets modtagelse.

Stk. 2. Har befordreren udfærdiget luftfragt-brevet efter afsenderens anmodning, anses befordreren, hvis ikke andet bevises, for at handle på afsenderens vegne.

Stk. 3. Befordrerens og afsenderens underskrift kan være påtrykt eller påstemplet.

§ 96. Omfatter befordringen flere stykker gods, skal afsenderen efter befordrerens anmodning udfærdige særskilte luftfragtbreve.

Stk. 2. Benyttes et andet registreringssystem, jf. § 94, stk. 2, skal befordreren efter anmodning fra afsenderen udlevere særskilte godskvitteringer.

Stk. 3. Hvis det er nødvendigt for at opfylde toldformaliteter eller politiets eller lignende offentlige myndigheders krav, kan befordreren forlange, at afsender udsteder et dokument, som angiver godsets art.

§ 97. Luftfragtbrevet og godskvitteringen skal indeholde angivelse af

- 1) afgangssted og bestemmelsessted,
- 2) mindst et aftalt mellemlandingssted, hvis afgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat og et eller flere mellemlandingssteder i en anden stat er aftalt, og
- 3) forsendelsens vægt.

§ 98. Selv om bestemmelserne i §§ 94-97 ikke er overholdt, er befordringsaftalen dog gyldig, og bestemmelserne i dette kapitel gælder for befordringen.

§ 99. Afsenderen er ansvarlig for rigtigheden af de oplysninger, som afsenderen eller nogen, som har handlet på afsenderens vegne, har givet i luftfragtbrevet eller for registrering eller indføjeelse i godskvitteringen. Er oplysningerne om godset urigtige eller ufuldstændige, er afsenderen ansvarlig for skade, som derved er påført befordreren eller nogen, over for hvem befordreren er ansvarlig. Afsenderen er også ansvarlig, selv om den, som har handlet på afsenderens vegne, tillige er agent for befordreren.

Stk. 2. Er afsenderen ikke ansvarlig i henhold til stk. 1 for urigtige eller ufuldstændige oplysninger, som er registreret eller indføjet i godskvitteringen, er befordreren ansvarlig for skade, som derved er påført afsenderen eller nogen, over for hvem afsenderen er ansvarlig. Det samme gælder, hvis nogen anden på befordrerens vegne har registreret oplysningerne eller indføjet dem i godskvitteringen.

§ 100. Hvis ikke andet bevises, gælder luftfragtbrevet eller godskvitteringen som bevis for befordringsaftalens indgåelse, for godsets modtagelse og for de vilkår for befordringen, som er angivet i luftfragtbrevet eller godskvitteringen.

Stk. 2. Luftfragtbrevets eller godskvitteringens angivelser af godsets vægt, dimensioner, emballering og stykantal anses som rigtige, hvis ikke andet bevises. Andre oplysninger i luftfragtbrevet om godsets mængde, rumindhold eller tilstand gælder derimod ikke som bevis mod befordreren, medmindre denne i afsenderens nærværelse har undersøgt rigtigheden af disse oplysninger og har bekræftet dette ved påtegning på luftfragtbrevet eller godskvitteringen eller oplysningerne angår godsets synlige tilstand.

Ret til at råde over godset og udlevering af godset

§ 101. Afsenderen kan tage godset tilbage på afgangs- eller bestemmelsesflyvepladsen eller standse det i tilfælde af landing undervejs, hvis afsenderen opfylder sine forpligtelser efter befordringsaftalen og betaler de ekstra omkostninger, der er forbundet hermed. Afsenderen kan dog kun udøve denne ret, hvis det ikke medfører skade for befordreren eller andre afsendere.

Stk. 2. På samme betingelser kan afsenderen give ordre til, at godset undervejs eller på bestemmelsesstedet skal udleveres til en anden end den, der er angivet som modtager, eller kræve godset tilbagesendt til afgangsflyvepladsen.

Stk. 3. Kan afsenderens ordre ikke udføres, skal befordreren straks underrette afsenderen herom.

Stk. 4. Udfører befordreren afsenderens ordre, uden at afsenderens eksemplar af luftfragtbrevet eller godskvitteringen forevises, er befordreren ansvarlig for skade, som derved er påført rette indehaver af luftfragtbrevet eller godskvitteringen, dog med regres til afsenderen.

Stk. 5. Afsenderens ret til godset ophører, når modtageren får ret til at råde over godset efter bestemmelserne i § 102. Nægter modtageren at tage imod godset, eller kan modtageren ikke træffes, genindtræder afsenderen i sin ret til at råde over godset.

§ 102. Når godset er ankommet til bestemmelsesstedet, kan modtageren, medmindre afsenderen har udøvet sin ret i henhold til § 101, kræve godset udleveret af befordreren til sig mod beta-

ling af de skyldige beløb og mod opfyldelse af beforderingsvilkårene.

Stk. 2. Så snart godset er kommet frem, skal befordereren underrette modtageren derom, hvis ikke andet er aftalt.

§ 103. Er godset ikke ankommet senest 7 dage efter, at det skulle være kommet frem, kan modtageren gøre sine rettigheder efter beforderingsaftalen gældende mod befordereren. Det samme gælder, hvis befordereren meddeler, at godset er gået tabt.

§ 104. Enhver aftale, som afviger fra bestemmelserne i §§ 101-103, er ugyldig, medmindre den er anført i luftfragtbrevet eller godskvitteringen.

§ 105. Afsenderen skal give befordereren de oplysninger og de dokumenter, som er nødvendige til opfyldelse af toldformaliteterne og poli-tiets og andre offentlige myndigheders krav, forinden godset kan udleveres til modtageren. Afsenderen skal erstatte befordereren den skade, som måtte følge af, at disse oplysninger eller dokumenter mangler, er urigtige eller utilstrækkelige, medmindre skaden skyldes fejl eller forsømmelse hos befordereren eller nogen, som har handlet på beforderens vegne.

Stk. 2. Befordereren har ikke pligt til at undersøge, om de oplysninger og dokumenter, der er nævnt i stk. 1, er rigtige eller tilstrækkelige.

Beforderens ansvar

§ 106. Bliver en passager dræbt eller lider denne skade på legeme eller helbred som følge af en ulykke, der er indtruffet om bord i et luftfartøj eller i forbindelse med indstigning eller udstigning, er befordereren ansvarlig herfor. Beforderens ansvar omfatter også tab af forsørger ved dødsfald.

§ 107. Befordereren er ansvarlig for skade ved, at indskrevet rejsegods går tabt eller beskadiges som følge af en begivenhed, der er indtruffet

- 1) om bord i et luftfartøj eller
- 2) inden for den tid, det indskrevne rejsegods er i beforderens varetægt.

Stk. 2. Befordereren er dog ikke ansvarlig, i det omfang skaden skyldes fejl eller mangler ved det indskrevne rejsegods eller dets beskaffenhed.

Stk. 3. Befordereren er ansvarlig for passagerernes håndbagage, herunder deres personlige ejendele, der går tabt eller beskadiges som følge af en

begivenhed, der er indtruffet om bord i et luftfartøj, såfremt skaden skyldes fejl fra beforderens, dennes ansattes eller agenters side.

Stk. 4. Er det indskrevne rejsegods ikke ankommet senest 21 dage efter, at det skulle være kommet frem, kan passageren gøre sine rettigheder efter beforderingsaftalen gældende mod befordereren. Det samme gælder, hvis befordereren meddeler, at det indskrevne rejsegods er gået tabt.

§ 108. Befordereren er ansvarlig for skade ved, at gods går tabt eller beskadiges som følge af en begivenhed, der er indtruffet inden for det tidsrum, hvori godset er i beforderens varetægt.

Stk. 2. Befordereren er dog ikke ansvarlig, i det omfang skaden skyldes

- 1) godsets egen beskaffenhed eller fejl i dette,
- 2) mangelfuld emballering af godset udført af andre end befordereren, dennes ansatte eller nogen, som har handlet på dennes vegne,
- 3) krigshandling eller væbnet konflikt eller
- 4) udøvelse af offentlig myndighed i forbindelse med godsets indførsel, udførsel eller transitering.

Stk. 3. Omfatter beforderingsaftalen også befordring til lands eller til vands uden for flyveplads ved indladning, udlevering eller omladning, formodes enhver godset tilføjet skade at være indtruffet inden for det i stk. 1 angivne tidsrum, medmindre andet bevises.

Stk. 4. Udskifter befordereren uden afsenderens samtykke helt eller delvis den del af transporten, der efter beforderingsaftalen skulle ske som luftbefordring, med en anden transportform, anses også denne del af transporten for at være luftbefordring, således at befordereren ikke herved opnår en bedre retsstilling.

§ 109. Befordereren er ansvarlig for skade som følge af forsinkelse ved befordring af passagerer, rejsegods og gods, hvis befordereren ikke beviser, at befordereren, dennes ansatte eller nogen, som har handlet på dennes vegne, har taget alle forholdsregler, som med rimelighed kan forlanges for at undgå skaden, eller at dette ikke har været muligt for dem.

§ 110. Erstatningen, herunder erstatningen efter § 111, stk. 1, skal nedsættes eller bortfalde, hvis befordereren kan bevise, at skadelidte eller nogen, fra hvem skadelidte afleder sine rettigheder, forsætligt eller uagtsomt har medvirket til skaden. Bliver en passager dræbt, og kræver en

anden end passageren i den anledning erstatning, skal erstatningen ligeledes nedsættes eller bortfalde, hvis befordreren kan bevise, at passageren har medvirket til skaden.

Stk. 2. Nedsættelse eller bortfald af erstatningen i henhold til stk. 1 skal ske alene under hensyn til graden af medvirken.

§ 111. Ved befordring af passagerer kan befordrerens ansvar, hvis en passager bliver dræbt eller lider skade på legeme eller helbred, ikke afskæres eller begrænses, hvis erstatningen ikke overstiger 100.000 særlige trækningsrettigheder (SDR, jf. stk. 8) for hver passager, jf. dog § 110.

Stk. 2. Befordreren er ikke ansvarlig for den skade efter stk. 1, der overstiger 100.000 SDR for hver passager, hvis befordreren kan bevise, at

- 1) skaden ikke skyldes forsætlig eller uagtsom handling eller undladelse fra befordrerens eller dennes ansattes eller dennes agents side eller
- 2) skaden alene skyldes forsætlig eller uagtsom handling eller undladelse fra tredjemands side.

Stk. 3. Ved befordring af passagerer er befordrerens ansvar for skade som følge af forsinkelse begrænset til 4.150 SDR for hver passager.

Stk. 4. Ved befordring af rejsegods er befordrerens ansvar for skade som følge af, at rejsegods går tabt, beskadiges eller forsinkes, begrænset til 1.000 SDR for hver passager. Har passageren ved aflevering af det indskrevne rejsegods til befordreren afgivet en særlig erklæring med angivelse af den interesse, som er forbundet med rejsegodsets udlevering på bestemmelsesstedet, og betalt det fragttillæg, som måtte være fastsat, gælder det i erklæringen angivne beløb som grænse for befordrerens ansvar. Dette gælder dog ikke, hvis befordreren beviser, at beløbet overstiger passagerens særlige interesse som nævnt i 2. pkt.

Stk. 5. Ved befordring af gods er befordrerens ansvar for skade som følge af, at gods går tabt, beskadiges eller forsinkes begrænset til 17 SDR pr. kg. Har afsenderen ved godsets aflevering til befordreren afgivet en særlig erklæring med angivelse af den interesse, som er forbundet med godsets udlevering på bestemmelsesstedet, og betalt det fragttillæg, som måtte være fastsat, gælder det i erklæringen angivne beløb som grænse for befordrerens ansvar. Dette gælder dog ikke, hvis befordreren beviser, at beløbet

overstiger afsenderens særlige interesse som nævnt i 2. pkt. Hvis en del af godset går tabt, beskadiges eller forsinkes, opgøres kun den samlede vægt af de berørte stykker gods, når grænsen for befordrerens ansvar skal fastsættes. Hvis skaden forringer værdien af andre stykker gods, som omfattes af samme luftfragtbreve, godskvittering eller de på anden måde registrerede oplysninger, jf. § 94, stk. 2, skal også vægten af disse stykker gods medregnes.

Stk. 6. De i stk. 3 og stk. 4 fastsatte ansvarsgrænser finder ikke anvendelse, såfremt det bevises, at befordreren selv eller dennes ansatte eller agenter under udførelsen af deres tjeneste eller ved hverv har forårsaget skaden forsætligt eller ved en hensynsløs handling vidende om, at en skade kunne opstå.

Stk. 7. De ansvarsgrænser, som er fastsat i stk. 1-5, er ikke til hinder for, at retten kan tilkende sagsøgeren sagsomkostninger og tillægge renter. Dette gælder dog ikke, hvis befordreren inden seks måneder fra den begivenhed, som var årsag til skaden, eller inden retssag blev anlagt, skriftligt har tilbudt sagsøgeren mindst lige så meget i erstatning som den tilkendte erstatning.

Stk. 8. Omregning af SDR til national valuta foretages efter den kurs, som Den Internationale Valutafond anvender i sin virksomhed og ved sine transaktioner den dag, da der afsiges dom.

§ 111 a. Hvis en flyulykke medfører, at en passager bliver dræbt eller lider skade på legeme eller helbred, skal befordreren, hvis det kræves efter befordrerens nationale lovgivning, jf. dog § 90 b, omgående og senest 15 dage efter, at den erstatningsberettigede person er identificeret, udbetale sådanne forskudsbeløb, som måtte være nødvendige til dækning af øjeblikkelige økonomiske behov, og som står i forhold til omfanget af den lidte skade.

Stk. 2. En forskudsudbetaling ved dødsfald efter stk. 1 kan ikke være mindre end 16.000 SDR.

Stk. 3. Forskudsudbetalingen indebærer ikke en anerkendelse af erstatningsansvaret, og beløbet kan fraregnes et eventuelt senere opgjort erstatningsbeløb. Forskudsudbetalingen kan kun kræves tilbagebetalt, hvis det senere bevises, at den person, som modtog forskudsudbetalingen, med forsæt eller ved uagtsomhed forårsagede eller bidrog til skaden, eller at personen ikke var den erstatningsberettigede person.

§ 112. Forbehold, som tilsigter at fritage befordreren for ansvar eller at fastsætte en lavere ansvarsgrænse end bestemt i § 111, er ugyldige.

§ 113. Befordreren kan indgå en aftale om, at der for befordringen skal gælde højere ansvarsgrænser end dem, der er fastlagt i § 111, eller om, at der ikke skal gælde nogen ansvarsgrænser overhovedet.

§ 114. Sagsøges befordrerens ansatte eller nogen, som har handlet på befordrerens vegne, for skade, de har forårsaget under udførelsen af deres tjeneste eller hverv, må summen af de erstatningsbeløb, som pålægges dem og befordreren ikke overstige de ansvarsgrænser, der er fastsat for befordreren.

§ 115. Modtages det indskrevne rejsegods eller gods uden forbehold fra modtagerens side, formodes godset at være udleveret i god stand og i overensstemmelse med befordringsdokumentet eller de på anden måde registrerede oplysninger, hvis ikke andet bevises.

Stk. 2. Er det indskrevne rejsegods eller gods beskadiget eller delvis gået tabt, skal meddelelse gives til befordreren umiddelbart efter, at skaden er opdaget, og senest inden 7 dage for det indskrevne rejsegods og 14 dage for gods, regnet fra modtagelsen. Ved forsinkelse skal meddelelse afgives inden 21 dage fra den dag, da det indskrevne rejsegods eller godset blev stillet til rådighed for modtageren.

Stk. 3. Meddelelse skal ske ved påtegning på befordringsdokumentet eller andet skriftligt materiale, som afsendes inden fristens udløb. Påtegningen kan være fremstillet på elektronisk måde.

§ 116. Gives meddelelse om skaden ikke inden for de frister, der er fastsat i § 115, er ethvert krav mod befordreren bortfaldet, medmindre denne har handlet svigagtigt.

§ 117. Erstatningssagen skal anlægges ved retten på det sted, hvor befordreren bor eller har sit hovedkontor eller har den forretningsafdeling, hvorigennem befordringsaftalen er blevet afsluttet, eller på bestemmelsesstedet.

Stk. 2. Ved skade som følge af død eller personskade på passagerer kan sagen tillige anlægges ved retten i det land, hvor passageren på ulykkestidspunktet havde bopæl eller permanent ophold, og hvorfra:

- 1) befordreren udfører lufttransport af passagerer enten med egne luftfartøjer eller med et andet luftfartsselskabs luftfartøjer på grundlag af en forretningsaftale, og
- 2) hvor befordreren driver sin virksomhed i forbindelse med lufttransport af passagerer fra lokaler, der er lejet eller ejes af befordreren selv eller et andet luftfartsselskab, som befordreren har indgået en forretningsaftale med.

Stk. 3. Anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 forudsætter, at den stat, hvori der anlægges sag, har tiltrådt Montreal-konventionen.

§ 118. Adgangen til erstatning efter bestemmelserne i dette kapitel bortfalder, hvis sag ikke er anlagt inden to år regnet fra luftfartøjets ankomst til bestemmelsesstedet eller fra den dag, da luftfartøjet skulle være ankommet, eller da befordringen blev afbrudt.

§ 119. Skal en befordring, som efter befordringsaftalen er at anse som en befordring, udføres af flere efter hinanden følgende befordrere, er enhver af dem, når passagererne, rejsegodset eller godset modtages, ansvarlig for den del af befordringen, som det påhviler denne befordrer at udføre.

Stk. 2. Ved befordring af rejsegods eller gods kan afsenderen dog tillige holde sig til den første befordrer og den, som er berettiget til dets udlevering, til den sidste, selv om skaden eller forsinkelsen er indtruffet, mens godset var i en anden befordrers varetægt. Er herefter to befordrere ansvarlige, hæfter de solidarisk.

Befordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen

§ 119 a. Bestemmelserne i §§ 119 b - 119 f gælder, hvor befordringen helt eller delvis udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen, medmindre det bevises, at dette er sket uden sidstnævntes samtykke.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 119 c, 119 e og 119 f gælder kun den del af befordringen, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen.

§ 119 b. Ved anvendelse af reglerne i dette kapitel anses såvel den, der har indgået befordringsaftalen, som den, der helt eller delvis udfører befordringen, som befordrere. Den, der har indgået befordringsaftalen, anses som befordrer

for hele befordringen. Den, der har udført befordringen, anses som befordrer for så vidt angår den pågældende del af befordringen.

§ 119 c. Ved bedømmelsen af en befordrers ansvar skal handlinger og undladelser af den anden befordrer, den anden befordrers ansatte eller nogen, som har handlet på den anden befordrers vegne, under udførelsen af deres tjeneste eller hverv anses at have samme virkning som førstnævnte befordrers egne handlinger og undladelser. Den, der udfører befordringen, kan dog ikke herved pådrages ansvar ud over de i § 111 fastsatte grænser.

Stk. 2. Har den befordrer, der har indgået befordringsaftalen, påtaget sig forpligtelser, som går videre end denne befordrers forpligtelser efter dette kapitel, eller har afsendere efter § 111, stk. 4, 2. pkt., særligt angivet interessen i godsets udlevering, er dette uden virkning i forhold til den, der udfører befordringen, medmindre denne har givet sin godkendelse.

§ 119 d. Meddelelser, som efter bestemmelserne i dette kapitel gives til den ene befordrer, har virkning også i forhold til den anden befordrer. Ordre fra afsenderen efter § 101 har dog kun virkning, hvis de gives til den befordrer, der har indgået befordringsaftalen.

§ 119 e. Summen af de erstatningsbeløb, som pålægges to eller flere befordrere, deres ansatte eller nogen, som har handlet på befordrernes vegne, må ikke overstige det højeste erstatningsbeløb, der kan pålægges en af befordrerne. Hver enkelt er kun ansvarlig indtil den ansvarsgrænse, der gælder for denne befordrer.

§ 119 f. Erstatningssøgsmål kan, uanset om de rettes imod en eller flere befordrere, anlægges enten ved en ret, som efter § 117 er kompetent med hensyn til søgsmål imod den, der har indgået befordringsaftalen, eller ved retten på det sted, hvor den, der udfører befordringen, bor eller har sit hovedkontor.

Stk. 2. Sagsøges en af befordrerne, og vil denne befordrer, hvis denne taber sagen, rejse krav mod den anden befordrer, kan førstnævnte befordrer tilstævne sidstnævnte befordrer uden hensyn til de almindelige regler om værneting for at gøre kravet gældende over for denne under sagen. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 23 finder tilsvarende anvendelse.

Sammensat befordring

§ 120. Udføres befordringen delvis med luftfartøj og delvis med andet befordringsmiddel, gælder bestemmelserne i dette kapitel kun befordringen med luftfartøj, jf. dog § 108, stk. 4.

Stk. 2. Vilkårene for de andre befordringsmåder kan optages i dokumentet vedrørende befordringen med luftfartøj, såfremt bestemmelserne i dette kapitel gælder for den del af befordringen, der udføres med luftfartøj.

Andre bestemmelser

§ 121. Bestemmelser i befordringsaftalen og særaftaler, som er indgået, før skaden opstod, med det formål at bryde reglerne i Montreal-konventionen af 28. maj 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring enten ved at fastsætte, hvilken lov der skal være gældende, eller ved at ændre bestemmelserne om værneting, er ugyldige.

Stk. 2. Hvis befordringen er omfattet af dette kapitel, kan erstatningssag kun anlægges ved dansk domstol eller en domstol i en stat, som har tiltrådt Montreal-konventionen af 28. maj 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring.

Stk. 3. Intet i dette kapitel er til hinder for, at den, der er ansvarlig for skade efter bestemmelserne heri, kan fremsætte regreskrav mod nogen anden.

Stk. 4. Voldgiftsaftaler forud for skadens indtræden er kun gyldige med hensyn til befordring af gods, hvis voldgiftsaftalen er skriftlig, og hvis voldgiften efter den erstatningskrævendes valg foretages på et af de steder, som er lovligt værneting efter dette kapitel, og kun hvis voldgiftsretten skal følge bestemmelserne i dette kapitel.

§ 122. Befordrerens skal kunne dokumentere at være forsikret for et beløb, som er tilstrækkeligt til at dække befordrerens erstatningsansvar i henhold til dette kapitel.

§ 123. Intet i dette kapitel forhindrer befordrer i at nægte at indgå en befordringsaftale, i at give afkald på rettigheder fastlagt i dette kapitel eller i at fastsætte sådanne betingelser, som ikke strider mod bestemmelserne i dette kapitel.

§ 124. (Ophævet).

§ 125. (Ophævet).

§ 126. (Ophævet).

§ 126 a. (Ophævet).

Kapitel 10

Erstatning for skade

§ 127. Sker der som følge af et luftfartøjs benyttelse til luftfart skade på person eller ting uden for fartøjet, er ejeren forpligtet til at erstatte skaden. Har ejeren overladt benyttelsen af luftfartøjet til en selvstændig bruger, som har påtaget sig det fulde ansvar for luftfartøjets operation og vedligeholdelse, påhviler denne forpligtelse i stedet brugeren.

Stk. 2. Erstatningspligten bortfalder, såfremt det oplyses, at den skadelidte selv ved forsæt eller grov uagtsomhed har hidført skaden.

Stk. 3. I tilfælde af skade på person kan erstatning kræves for lidelse, lyde og vansir. Hvis den til erstatning berettigede helt eller delvis har mistet sin arbejdsevne, tilkommer der ham erstatning for vedvarende forringelse af erhvervsevnen. Afgår den skadelidte ved døden som følge af ulykken, kan den, der ved dødsfaldet har mistet en forsørger, kræve erstatning for det tab, vedkommende kan antages at have lidt.

Stk. 4. Den, der har bekostet begravelsen, kan forandre udgifterne hertil refunderet, for så vidt de ikke overstiger, hvad der efter afdødes forhold er passende.

§ 128. Reglen i § 127, stk. 1, kommer ikke til anvendelse, når det drejer sig om skade, der forårsages på person eller ting, som befinder sig inden for området af en godkendt flyveplads, eller i det omfang ejeren af luftfartøjet kan dokumentere, at det ikke er muligt at tegne forsikring.

Stk. 2. Forårsages skaden på fartøj eller ladning ved sammenstød mellem fartøjer, skal forskrifterne i sølovens §§ 220 og 221 komme til anvendelse.

Stk. 3. Sker der ved sammenstød mellem to eller flere fartøjer skade, som det påhviler dem, for hvis regning fartøjerne benyttes, hver for sig at erstatte efter reglen i § 127, stk. 1, hæfter de solidarisk. Domstolene afgør under hensyn til de foreliggende omstændigheder, hvor stor en del af den erlagte erstatning hver af dem skal kunne tilbagefordre hos den eller de medansvarlige.

§ 129. Ved bestemmelserne i §§ 127 og 128 gøres ingen indskrænkning i den ret til at kræve erstatning, som i øvrigt måtte følge af almindelige retsregler.

§ 130. Ejeren af et fartøj, som agtes benyttet til luftfart inden for dansk område i henhold til § 2 a), eller til forsøgsluftfart i henhold til § 2 c), skal - hvis ejeren ikke er staten - have tegnet og holde i kraft forsikring for dækning af erstatningskrav, som måtte opstå mod ham selv eller mod brugeren for skade som følge af luftfarten på person eller ting uden for fartøjet. Ophører forsikringen at gælde, hæfter forsikringsselskabet over for tredjemand dog for skade efter policens pålydende endnu i 2 måneder efter, at selskabet for ministeren har anmeldt forsikringens ophør, medmindre fartøjet - såfremt det er registreret - i mellemtiden måtte være blevet udslettet af registret, eller tilladelsen til forsøgsluftfart efter § 2 c) i mellemtiden måtte være blevet tilbagekaldt. Ministeren fastsætter regler om forsikringssummens størrelse.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at fartøjets ejer i stedet for forsikring skal stille anden af ministeren godkendt sikkerhed for dækning af de i stk. 1 nævnte erstatningskrav.

Stk. 3. Benyttes fartøjet til luftfart inden for dansk område i henhold til § 2 b) eller bortset fra forsøgsluftfart - § 2 c), bestemmer ministeren, hvorvidt der skal foreligge forsikring eller anden sikkerhedsstillelse til dækning af de i §§ 127 og 128 omhandlede erstatningskrav.

§ 130 a. Ministeren kan fastsætte regler om, at ejeren af et luftfartøj skal tegne og holde en forsikring i kraft mod skade på passagerer og herunder fastsætte regler om forsikringssummens størrelse.

Kapitel 11

Flyveulykker

Redningstjeneste

§ 131. Forskrifter angående de eftersøgnings- og redningsforanstaltninger, der skal træffes, når et luftfartøj er savnet, forulykket eller i nød, udfærdiges efter forhandling med forsvarsministeren, økonomi- og erhvervsministeren og justitsministeren af transport- og energiministeren, der herunder kan give forskrifter om pligt for private personer eller virksomheder til at yde fornøden

bistand samt om godtgørelse for sådan medvirken.

Bjærgning af luftfartøjer

§ 132. Den, som bjærger eller medvirker til bjærgningen af et luftfartøj, der er forulykket eller stedt i nød, eller ombordværende gods eller noget, som har hørt til sådant luftfartøj eller gods, har ret til bjærgeløn i overensstemmelse med de om bjærgning af skibe eller dertil hørende gods fastsatte regler, hvad enten bjærgningen sker på søen, landjorden eller i luften. Den, der redder eller medvirker til redning af menneskeliv under den nød, som har givet anledning til bjærgningen, har krav på andel i bjærgelønnen.

Stk. 2. Ligeledes tilkommer der den, der har afholdt ekstraordinære udgifter, som har været uomgængelig nødvendige for at bevare et luftfartøj, ret til godtgørelse af de afholdte udgifter, medmindre han har handlet imod et udtrykkeligt og beføjet forbud af luftfartøjschefen.

Stk. 3. Kravet på bjærgeløn eller på godtgørelse af sådanne ekstraordinære udgifter må ikke overstige værdien af det bjærgede - henholdsvis af luftfartøjet - med tillæg af fragt for gods og passagerer.

§ 133. Ejeren af bjærget gods hæfter kun med værdien af det bjærgede, og kravet er sikret med pant i godset forud for alle på dette hvilende behæftelser. Udleveres godset, bortfalder panteretten.

Stk. 2. Om panteret i luftfartøjer, for krav på bjærgeløn eller på godtgørelse af de i § 132 omhandlede ekstraordinære udgifter gælder de i lov nr. 135 af 31. marts 1960,³⁾ § 5, fastsatte regler.

Undersøgelse af flyvehavarier m.v.

§ 134. Transport- og energiministeren opretter en havarikommission, der har til formål at undersøge flyvehavarier og flyvehændelser med henblik på at forebygge sådanne.

Stk. 2. Kommissionens sammensætning fastsættes af transport- og energiministeren.

Stk. 3. Kommissionen skal supplere sig med repræsentanter for fremmede stater i det omfang, hvor Danmark ved aftale har forpligtet sig dertil. I øvrigt kan kommissionen supplere sig med særligt sagkyndige i tilfælde, hvor den finder det hensigtsmæssigt.

§ 134 a. Havarikommissionen undersøger endvidere ulykker og hændelser på jernbaneområdet, jf. lov om jernbane. Havarikommissionen benævnes herefter Havarikommissionen for Civil Luftfart og Jernbane (Havarikommissionen).

§ 135. Ved flyvehavari (havari) forstås i denne lov en begivenhed, der indtræffer i forbindelse med anvendelse af et luftfartøj fra det tidspunkt, hvor nogen person går om bord i luftfartøjet i den hensigt at flyve, og indtil alle er gået fra borde, og hvor:

- 1) nogen afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade som følge af at være i eller på luftfartøjet eller ved direkte berøring med luftfartøjet eller noget, der hører til dette, eller
- 2) luftfartøjet udsættes for skade eller strukturelle fejl, der nedsætter strukturens styrke eller luftfartøjets flyveegenskaber, og som normalt vil nødvendiggøre en større reparation eller udskiftning af de pågældende dele, eller
- 3) flyet savnes eller er fuldstændig utilgængeligt.

Stk. 2. Ved flyvehændelse (hændelse) forstås i denne lov en begivenhed, som ikke er et havari, men som indtræffer i forbindelse med anvendelsen af et luftfartøj, og som har indflydelse på eller vil kunne få indflydelse på sikkerheden, forbundet med luftfartøjers anvendelse.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan fastsætte ændringer i stk. 1 og 2.

§ 136. Havarikommissionen undersøger følgende havarier og hændelser:

- 1) havarier, hvor civile luftfartøjer er indblandet, når havari finder sted over eller på dansk territorium,
- 2) havarier, hvor dansk registrerede, civile luftfartøjer er indblandet, når havari finder sted uden for nogen stats territorium eller over eller på et territorium, hvor vedkommende stat ikke har forpligtet sig til at foretage undersøgelse,
- 3) hændelser, hvor civile luftfartøjer er indblandet, når de finder sted over eller på dansk territorium, samt
- 4) hændelser uden for dansk territorium, hvor dansk registrerede civile luftfartøjer er indblandet, medmindre det med fremmed stat er aftalt, at denne foretager undersøgelsen.

Stk. 2. Havarikommissionen kan i særlige tilfælde ved aftale overlade undersøgelser i henhold til stk. 1, nr. 1-3, til en fremmed stat. Havarikommissionen kan endvidere efter aftale med fremmed stat foretage undersøgelser, der påhviler denne.

Stk. 3. Ved en fremmed stats undersøgelse af et havari eller en hændelse, hvor et dansk registreret, civilt luftfartøj er indblandet, deltager en eller flere repræsentanter for havarikommissionen, når sådan deltagelse følger af internationale aftaler, eller når det i øvrigt findes hensigtsmæssigt og vedkommende stat fremsætter anmodning derom eller erklærer sig indforstået dermed.

§ 137. Når et havari eller en hændelse er indtruffet over eller på dansk territorium eller med dansk registreret, civilt luftfartøj, skal havarikommissionen snarest underrettes herom.

Stk. 2. Meddelelsespligten påhviler luftfartøjschefen. Meddelelsespligten påhviler desuden den person, der gør tjeneste som flyveleder, eller den, der efter transport- og energiministerens bestemmelse i medfør af § 74 gør tjeneste i anden stilling af betydning for luftfartssikkerheden, såfremt den pågældende har ydet lufttrafiktjeneste, der har eller har kunnet have betydning for havariet eller hændelsen. For luftfartsanlæg på jorden påhviler meddelelsespligten den ansvarlige for anlægget.

Stk. 3. Er luftfartøjschefen ikke i stand til at opfylde pligten efter stk. 2, 1. pkt., påhviler den ene ejeren eller brugeren af luftfartøjet.

Stk. 4. Nærmere regler om meddelelsespligt, rapporteringsveje m.v. kan fastsættes af transport- og energiministeren.

§ 138. Havarikommissionen bestemmer omfanget af de undersøgelser, der skal foretages i anledning af et havari eller en hændelse. Herved kan der tages hensyn til formålet med kommissionens undersøgelser, jfr. § 134, stk. 1, havariets eller hændelsens omfang, undersøgelsens forventede flyvesikkerhedsmæssige værdi i forhold til omkostningerne, opgavens betydning i forhold til andet arbejde, der aktuelt påhviler kommissionen, tilgængelige ressourcer og lignende.

Stk. 2. Det bestemmes ved aftale mellem havarikommissionen og de militære myndigheder, hvorledes der skal forholdes ved havarier og hændelser, hvori også militære luftfartøjer er indblandet, eller som indtræffer på militært område.

§ 139. Når et havari er indtruffet over eller på dansk territorium, må luftfartøjet, dets dele eller indhold eller spor i øvrigt ikke fjernes eller røres, før havarikommissionen har tilendebragt sine undersøgelser, medmindre der af politiet i forståelse med kommissionen gives tilladelse dertil.

Stk. 2. I øvrigt bestemmer kommissionen, hvornår undersøgelsen tillader frigivelse af luftfartøjet helt eller delvis.

§ 140. Havarikommissionen har uden retskendelse adgang til at foretage undersøgelse af luftfartøjet eller dets rester, uanset om disse befinder sig på privat område, og til at træffe de fornødne foranstaltninger med henblik herpå.

Stk. 2. Havarikommissionen kan kræve fremlagt bøger og andre dokumenter af betydning for undersøgelsen og kan foretage afhøringer af luftfartøjets ejer eller bruger samt besætning og enhver anden person, som må formodes at kunne give oplysninger af betydning for undersøgelsen.

Stk. 3. Kommissionen kan forlange retligt forhør efter reglerne i retsplejelovens § 1018.

Stk. 4. Politiets bistand kan kræves til undersøgelse i det omfang, det skønnes fornødent.

Stk. 5. Foreligger der mistanke om et strafbart forhold, kan politiet selvstændigt foretage de efterforskningsskridt, der af anklagemyndigheden skønnes fornødne, og kan hertil kræve bistand af havarikommissionen.

§ 141. Havarikommissionen skal løbende holde luftfartsvæsenet underrettet om fund og omstændigheder omkring en undersøgelse, der skønnes af væsentlig betydning for flyvesikkerheden, og skal på det tidligst mulige tidspunkt gøre luftfartsvæsenet bekendt med sine vurderinger heraf.

§ 142. Når havarikommissionen har afsluttet sin undersøgelse, udarbejder den udkast til rapport om undersøgelsens resultater. Udkastet skal indeholde en udtalelse om eventuelle forholdsregler til forebyggelse af havarier eller hændelser af samme eller lignende art.

Stk. 2. Udkastet til rapporten forelægges til udtalelse hos luftfartøjets eller luftfartsanlæggets ejer eller bruger samt andre, for hvem undersøgelsen efter kommissionens opfattelse har særlig betydning. Kommissionen fastsætter en frist for modtagelse af eventuelle udtalelser. De pågældende kan fremsætte ønske om yderligere undersøgelser.

Stk. 3. Den endelige rapport sendes til luftfartsvæsenet. Rapporten offentliggøres samtidig hermed, medmindre afgørende hensyn taler imod en offentliggørelse.

§ 143. Når den foretagne undersøgelses omfang taler derfor, kan kommissionen fravige reglerne i § 142 og i stedet udarbejde en redegørelse.

Stk. 2. Kommissionen kan endvidere udarbejde en redegørelse i tilfælde, hvor reglerne i § 142, stk. 1-3, i øvrigt følges.

Stk. 3. Redegørelser skal udarbejdes så vidt muligt inden 60 dage, efter at kommissionen har fået underretning om havariet eller hændelsen. Redegørelsen sendes til luftfartsvæsenet og offentliggøres samtidig hermed.

§ 144. Kommissionen offentliggør mindst en gang om året en oversigt over sin virksomhed.

§ 144 a. Kommissionens personale, tilkaldte sagkyndige og andre, der medvirker i en undersøgelse, som foretages af kommissionen, er under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de bliver vidende om i forbindelse med undersøgelsen.

Stk. 2. Statens Luftfartsvæsenes personale og eventuelle tilkaldte sagkyndige, der i henhold til § 141 modtager oplysninger fra kommissionen, er under ansvar efter straffelovens §§ 152 og 152 a-e forpligtet til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de herved bliver vidende om.

§ 144 b. Transport- og energiministeren kan fastsætte nærmere regler for kommissionens virksomhed.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan pålægge havarikommissionen specielle opgaver, der har et generelt flyvesikkerhedsmæssigt sigte.

Stk. 3. Ved en undersøgelse i forbindelse med sådanne opgaver gælder det i § 144 a anførte.

Stk. 4. Rapport om undersøgelser i henhold til stk. 2 afgives til transport- og energiministeren og luftfartsvæsenet. Ministeren bestemmer, hvorvidt rapporten skal offentliggøres.

Stk. 5. Luftfartsvæsenet skal efter anmodning bistå kommissionen i dens arbejde.

Stk. 6. Kommissionen kan genoptage en afsluttet undersøgelse, såfremt der fremkommer nyt og væsentligt materiale i sagen.

Stk. 7. Transport- og energiministeren kan på ethvert tidspunkt pålægge kommissionen at foretage yderligere undersøgelser i en sag.

Kapitel 12

Forskellige bestemmelser

§ 145. Såfremt der, når en flyvning skal påbegyndes, er grund til at antage, at det pågældende luftfartøj ikke er luftdygtigt eller bemandet på behørig måde, eller de for den pågældende flyvning i øvrigt gældende vilkår efter denne lov eller de i medfør heraf udfærdigede bestemmelser ikke er opfyldt, kan vedkommende myndighed forbyde luftfartøjets start samt om fornødent hindre, at det forlader flyvepladsen, indtil forholdet er bragt i orden. Beslutning herom træffes af luftfartsvæsenet eller den, som luftfartsvæsenet bemyndiger hertil; i sidstnævnte tilfælde skal beslutningen uopholdeligt forelægges luftfartsvæsenet til prøvelse.

§ 146. Såfremt der ikke for et luftfartøj, som skal afgå fra en flyveplads, hvis benyttelse til flyvning står åben for offentligheden, er erlagt afgift, som står i forbindelse med fartøjets seneste landing og ophold på samt afgang fra flyvepladsen, kan dennes indehaver hindre, at luftfartøjet forlader flyvepladsen, indtil afgiften er betalt, eller der er stillet fornøden sikkerhed for betalingen.

§ 146 a. En ansøgning om tilladelse efter § 31, § 55, § 75 eller fællesskabsretlige regler på området kan afslås, hvis ansøgeren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover.

Stk. 2. En tilladelse som omhandlet i stk. 1 kan tilbagekaldes, hvis indehaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Tilbagekaldelsen kan ske på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen efter § 146 b til at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor.

§ 146 b. En afgørelse efter § 58 og § 146 a, stk. 2, kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom fremsættes over for den myndighed, der har tilbagekaldt tilladelsen eller stadfæstet tilbagekaldelsen, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt til den pågældende. Myndigheden anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes

former. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve virksomheden, hvortil tilladelse kræves. Ankes en dom, hvorved en tilbagekaldelse ikke findes lovlig, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil sagen er indbragt, bestemme, at virksomheden, hvortil tilladelse kræves, ikke må udøves under ankesagens behandling.

§ 146 c. En tilbagekaldelse efter § 58 og § 146 a, stk. 2, kan til enhver tid efter ansøgning ophæves af den myndighed, der har truffet afgørelsen. Hvis en ansøgning herom afslås, kan ansøgeren forlange afgørelsen prøvet ved domstolene, såfremt tilbagekaldelsen er sket indtil videre og der er forløbet mindst 5 år efter tilbagekaldelsen og mindst 2 år, efter at ophævelsen senest er nægtet ved dom. § 146 b, 2. og 3. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 147. Om fritagelse for arrest og forbud henvises til den derom gældende lovgivning.

§ 148. For luftdygtighedsbevis til luftfartøjer til og med 300 kg, som ikke udelukkende anvendes privat, betales

- 1) 1.280 kr. i udstedelsesafgift og
- 2) 205 kr. i årsafgift.

Stk. 2. For luftdygtighedsbeviser til luftfartøjer på over 300 kg til og med 2.730 kg, som ikke udelukkende anvendes privat, betales

- 1) 1.280 kr. plus 575 kr. pr. påbegyndt 100 kg over 300 kg i udstedelsesafgift og
- 2) 205 kr. plus 370 kr. pr. påbegyndt 100 kg over 300 kg i årsafgift.

Stk. 3. For luftdygtighedsbeviser til luftfartøjer på over 2.730 kg til og med 5.700 kg, som ikke udelukkende anvendes privat, betales

- 1) 15.475 kr. plus 575 kr. pr. påbegyndt 100 kg over 2.800 kg i udstedelsesafgift og
- 2) 9.335 kr. plus 370 kr. pr. påbegyndt 100 kg over 2.800 kg i årsafgift.

Stk. 4. For luftdygtighedsbeviser til luftfartøjer på over 5.700 kg, som ikke udelukkende anvendes privat, betales

- 1) 32.515 kr. plus 2.215 kr. pr. påbegyndt 1.000 kg over 6.000 kg i udstedelsesafgift og
- 2) 19.925 kr. plus 1.060 kr. pr. påbegyndt 1.000 kg over 6.000 kg i årsafgift.

Stk. 5. For tilsyn med teletekniske anlæg inkl. betaling for kontrol af måleresultater betales i årsafgift

- 1) 45.815 kr. for ILS kategori I, II og III inkl. markers,
- 2) 26.185 kr. for localizer eller VOR,
- 3) 13.095 kr. for DME,
- 4) 9.825 kr. for radar,
- 5) 6.550 kr. for VDF,
- 6) 1.745 kr. for kommunikationsanlæg og
- 7) 6.550 kr. for NDB eller locator.

Stk. 6. For tilsyn med flyvekontrolltjeneste (en route), herunder teknisk tilsyn med en route-systemet, betales i årsafgift 7.135.650 kr.

Stk. 7. De i stk. 1-6 anførte beløb reguleres en gang årligt med 2 pct. tillagt tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De herefter fremkomne beløb afrundes til nærmeste med 5 delelige beløb. Transport- og energiministeren bekendtgør reguleringerne hvert år.

Stk. 8. Transport- og energiministeren kan herudover fastsætte regler om betaling til hel eller delvis dækning af omkostningerne ved de øvrige offentlige forretninger og tilsynsvirksomhed i henhold til denne lov eller fællesskabsretlige regler på luftfartsområdet.

Stk. 9. Hvis betalingerne i stk. 1-6 og 8 ikke er lægges rettidigt, tillægges renter i overensstemmelse med rentelovens regler for rente af pengekrav på formuerettens område. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om opkrævning m.v. af betalingerne, herunder regler om betaling for erindringsskrivelser.

Stk. 10. Det skyldige beløb med påløbne renter kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden efter lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kilde-skatteloven samt ved modregning i overskydende skat.

Stk. 11. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.

Kapitel 12 a.

Passageroplysninger

§ 148 a. Luftfartsselskaber skal foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om passagerer og besætningsmedlemmer på luftfartøjer, der ankommer til eller afgår fra Danmark.

Stk. 2. Luftfartsselskaber skal på begæring af Politiets Efterretningstjeneste udlevere de i stk. 1

nævnte oplysninger til brug for forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Stk. 3. Transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren nærmere regler om registrering og opbevaring i medfør af stk. 1 og om luftfartsselskabernes praktiske bistand til Politiets Efterretningstjeneste i medfør af stk. 2.

Stk. 4. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om Politiets Efterretningstjenestes adgang til luftfartsselskabernes bookingsystemer til brug for forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Kapitel 13

Straffebestemmelser

§ 149. Med fængsel indtil 2 år straffes den, som efter at have nydt spiritus gør eller forsøger at gøre tjeneste på et luftfartøj i strid med bestemmelserne i § 50, stk. 1. Med samme straf anses den, der gør tjeneste på et luftfartøj til trods for, at retten hertil er inddraget, frakendt eller frataget ham i medfør af § 150. Under særligt formildende omstændigheder kan dog straf af bøde anvendes.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på den, der gør tjeneste i en af de i § 74 omhandlede stillinger.

Stk. 3. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der overtræder § 21, § 22, stk. 1, § 23, stk. 1, 2. pkt., § 25, stk. 1 og 2, § 32, stk. 3 og 4, § 36, stk. 1 og 2, § 39, § 41, stk. 1, § 42, § 50, stk. 2, 3, 5 og 6, § 60, stk. 1, 1. pkt., og stk. 4, § 74, jf. § 50, stk. 2, 3, 5 og 6, § 84, stk. 2, § 85, stk. 1, § 130 og § 139, stk. 1, jf. dog § 149 a.

Stk. 4. Overtrædelse af § 2, stk. 1, § 12, stk. 1, 1.-3. pkt., § 13, stk. 2, § 20, § 40 b, § 55, stk. 1, § 59, stk. 1 og 3, § 66, § 75, stk. 1 og 2 og stk. 5, 1. pkt., § 137, stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, og § 150 e, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Forsøg på overtrædelse af § 75, stk. 1, 2 og stk. 5, 1. pkt., straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. For overtrædelse af § 40 b kan der pålægges en arbejdsgiver bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For det i 3. pkt. fastsatte bødeansvar fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 5. Overtrædelse af § 18, § 37, stk. 3, § 38, § 67 a, stk. 1, § 72 og § 148 a, stk. 1 og 2 straffes med bøde.

Stk. 6. Gør en luftfartøjschef eller et besætningsmedlem sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed med hensyn til opfyldelsen af de pligter, der påhviler ham efter §§ 43-47, 49 og 137, stk. 2, 1. pkt., straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. På samme måde straffes den, der gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed med hensyn til opfyldelsen af de pligter, der påhviler den pågældende efter § 137, stk. 2, 2. pkt. På samme måde straffes den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed urigtigt attesterer noget vedrørende et arbejde, hvis udførelse han efter forskrifter, udstedt i henhold til § 31, er beføjet til at attestere. Har en person, der er omfattet af 1. eller 3. pkt., ved sit forhold fremkaldt fare for andres liv eller helbred eller for fartøjet, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år.

Stk. 7. Den, der undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er udstedt i henhold til loven, forskrifter fastsat i medfør heraf eller EU-forordninger på områder, som omfattes af loven, straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder. Straffen for tilsidesættelse af et pålæg i henhold til § 84, stk. 1, kan dog stige til fængsel i 2 år.

Stk. 8. Overtrædelse af bestemmelser, der fastsættes i medfør af § 3, §§ 82, 82 a, 83 og § 85, stk. 2 og 3, straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år, jf. dog § 149 a.

Stk. 9. Overtrædelse af støjforskrifter, der udfærdiges i medfør af §§ 82 og 82 a, straffes dog kun, såfremt overtrædelsen kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller groft uagtsom, og kun med bøde. Selskaber m.v. (juridiske personer) kan straffes med bøde for overtrædelse af støjforskrifter, der udfærdiges i medfør af §§ 82 og 82 a, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes den juridiske person eller en hertil knyttet person som forsætlig eller uagtsom. Tilsvarende kan en ejer af en enkeltmandsvirksomhed straffes med bøde, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ejeren eller en til virksomheden knyttet person som forsætlig eller uagtsom. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 10. I øvrigt kan det i de forskrifter, der fastsættes i medfør af loven, bestemmes, at overtrædelser af forskrifterne medfører straf af bøde

eller fængsel indtil 4 måneder. I de forskrifter, der udfærdiges i medfør af kapitel 4 A, kan det endvidere fastsættes, at en arbejdsgiver, der overtræder forskrifterne eller påbud eller forbud udstedt i medfør af disse, kan pålægges bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. For sådant bødeansvar fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 11. Overtrædelse af bestemmelser i EF-forordninger på områder, der omfattes af loven, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. dog § 149 a.

Stk. 12. Overtrædelse af vilkår og betingelser fastsat i medfør af § 57, § 59, stk. 2 og 3 og § 60, stk. 2, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 13. Overtrædelse af vilkår, fastsat i medfør af § 78, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. På samme måde straffes den, som i erhvervsmæssigt øjemed formidler befordring med luftfartøj vidende om, at befordringen udføres i strid med sådanne vilkår.

Stk. 14. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, jf. dog stk. 9.

Stk. 15. Sager, hvor der bliver spørgsmål om fængsel eller om frakendelse af retten til at gøre tjeneste på luftfartøj, jf. § 150, eller i anden særlig stilling, jf. § 74, behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 77 og 78. Sager, hvor der alene bliver spørgsmål om bøde, behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 80.

§ 149 a. Den, der i overensstemmelse med regler fastsat i medfør af § 89 b har foretaget anmeldelse om forhold, der ikke har medført et flyvehavari eller en flyvehændelse, kan ikke for det pågældende forhold straffes for overtrædelse af § 42, bestemmelser fastsat i medfør af §§ 31, 52, 54, 82 eller 83 eller bestemmelser i EF-forordninger på områder, der omfattes af loven.

§ 150. Ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj skal frakendes, når

- 1) tjenesten er udøvet med tilsidesættelse af væsentlige hensyn til flyvesikkerheden,
- 2) frakendelsen findes begrundet i beskaffenheden af den begåede forseelse, og hvad der i øvrigt foreligger oplyst om tiltaltes forhold som tjenstgørende på et luftfartøj,
- 3) den pågældende har gjort eller forsøgt at gøre tjeneste på et luftfartøj efter at have nydt spiritus som angivet i § 50, stk. 1,

- 4) den pågældende har foretaget eller forsøgt at foretage en eller flere flyvninger, uden at der foreligger den fornødne tilladelse hertil, eller såfremt væsentlige vilkår for en meddelt tilladelse er overtrådt, eller

- 5) den pågældende har foretaget eller forsøgt at foretage en eller flere flyvninger, omfattet af § 75, stk. 5, uden anmeldelse herom, eller såfremt væsentlige krav for en virksomheds udførelse af befordring med luftfartøj af egne ansatte er overtrådt.

Stk. 2. Frakendelsen efter stk. 1, nr. 3-5, sker ubetinget. Frakendelsen efter stk. 1, nr. 1 og 2, sker betinget, medmindre den pågældende

- 1) forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har udøvet tjenesten på særlig hensynsløs måde.
- 2) ved forskellige lejligheder har gjort sig skyldig i forhold, der hver for sig er omfattet af stk. 1, nr. 1,
- 3) tidligere er frakendt ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj betinget, og det nye forhold er begået i prøvetiden eller
- 4) tidligere er frakendt ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj ubetinget og det nye forhold er begået inden 5 år fra udløbet af frakendelsestiden.

Stk. 3. Under særlig formildende omstændigheder kan der ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor frakendelse efter stk. 2 ellers skulle ske ubetinget.

Stk. 4. Er en person, der enten har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller er ansat i et dansk luftfartsforetagende, i fremmed stat straffet for et forhold, der bedømt efter denne lov ville have medført frakendelse af ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj i medfør af denne paragraf, kan sådan frakendelse ske under en offentlig, efter rigsadvokatens påbud anlagt sag.

Stk. 5. Skønner luftfartsvæsenet, at betingelserne for ubetinget frakendelse af ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj foreligger, kan det midlertidigt inddrage retten. Luftfartsvæsenet skal i forbindelse med afgørelsen vejlede den pågældende om prøvelsesadgangen, jfr. stk. 6.

Stk. 6. Den, hvis ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj er midlertidigt inddraget, kan forlange inddragelsen prøvet af domstolene. Domstolene træffer ved kendelse afgørelse om inddragelsen.

Stk. 7. Det tidsrum, hvori retten har været inddraget, fradrages i frakendelsestiden.

Stk. 8. Bliver en person, der har ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj, i medfør af færdselsloven frakendt retten til at føre motordrevet køretøj ubetinget, kan luftfartsvæsenet for det tidsrum, for hvilket frakendelse er sket, fratage den pågældende ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj, såfremt det strafbare forhold, for hvilket vedkommende er dømt, begrundet en nærliggende fare for misbrug af denne ret. Den pågældende kan begære fratagelsen indbragt for domstolene. Luftfartsvæsenet skal i forbindelse med afgørelsen vejlede den pågældende herom.

Stk. 9. Bestemmelserne i stk. 1-8 finder tilsvarende anvendelse på den, der gør tjeneste i stilling som i § 74 omhandlet.

§ 150 a. Betinget frakendelse sker på vilkår, at den pågældende i en prøvetid på 3 år fra endelig dom ikke gør tjeneste på et luftfartøj under sådanne omstændigheder, at ret dertil skal frakendes ham. Under særlige omstændigheder kan der fastsættes en prøvetid på indtil 5 år for den betingede frakendelse.

Stk. 2. Ved betinget frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår den dømte i prøvetiden et nyt forhold, der medfører frakendelse af ret til at gøre sådan tjeneste, fastsætter domstolene en fælles frakendelse for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 3. Ubetinget frakendelse sker for et bestemt tidsrum af ikke under 6 måneder eller for bestandig.

Stk. 4. Uanset frakendelse for bestemt tid kan den pågældende påbegynde uddannelse med henblik på generhvervelse af ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj efter de for generhvervelse almindeligt gældende regler, dog tidligst 3 måneder før frakendelsestidens udløb.

§ 150 b. Anke af en dom, hvorved der er sket ubetinget frakendelse, efter at ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj har været inddraget i medfør af § 150, stk. 5, har ikke opsættende virkning for dommens bestemmelse om frakendelse, medmindre andet bestemmes af byretten ved kendelse. I andre tilfælde kan byretten på begæring af anklagemyndigheden ved kendelse bestemme, at anke ikke skal have opsættende virkning.

Stk. 2. Afsiges der i en sag, hvor certifikatet er inddraget efter § 150, stk. 5, frifindende dom med hensyn til spørgsmålet om frakendelse, eller sker frakendelsen betinget, skal retten gener-

hverves efter de herfor gældende regler, selv om dommen ankes.

Stk. 3. Når ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj er inddraget eller frakendt i medfør af denne lov, skal den pågældendes certifikat indleveres til luftfartsvæsenet.

Stk. 4. Er ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj i medfør af denne lov eller nogen tidligere lov frakendt nogen for længere tid end 3 år, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelse sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3 og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 3 år fra frakendelsestiden. Retten kan kun gengives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj tidligere været frakendt vedkommende ubetinget, kan gengivelse af retten inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 6 år af frakendelsestiden.

§ 150 c. Reglerne i kapitel 93 a i lov om rettens pleje finder anvendelse på krav om erstatning for frakendelse eller inddragelse af retten til at gøre tjeneste på et luftfartøj i anledning af strafforfølgning.

§ 150 d. Uanset bestemmelserne i §§ 1 og 4, stk. 1, finder lovens bestemmelser om straf og frakendelse af ret til at gøre tjeneste på et luftfartøj også anvendelse på handlinger foretaget uden for dansk område af personer, der er indehavere af dansk certifikat, jf. § 35, med de begrænsninger, der følger af straffelovens §§ 7, 10, 10 a og 10 b.

§ 150 e. Transport- og energiministeren fører tilsyn med overholdelse af bestemmelserne i denne lov og de regler, der er fastsat i medfør heraf, samt med EU-forordninger på områder, som omfattes af loven.

Stk. 2. Transport- og energiministeren og andre, som udfører tilsynsopgaver med hjemmel i loven, i regler fastsat i medfør heraf, eller i EU-forordninger, som omfattes af loven, har, i det omfang det er nødvendigt for udførelsen af tilsynet, adgang til ethvert luftfartøj, der benyttes til luftfart efter denne lov, samt anlæg eller virksomhed, der omfattes af de i stk. 1 nævnte bestemmelser og regler, og skal have adgang til alle relevante dokumenter og regnskaber.

Stk. 3. Personer og virksomheder, der er undergivet tilsyn som nævnt i stk. 1, skal på forlan-

gende meddele tilsynsmyndigheden enhver nødvendig oplysning, som har betydning for udøvelsen af tilsynet.

§ 150 f. Transport- og energiministeren fører som led i tilsynsvirksomheden efter denne lov tilsyn med overholdelsen af lovgivningen om røgfri miljøer. Transport- og energiministeren kan, eventuelt på nærmere angivne vilkår, påbyde, at forhold, der strider mod lovgivningen om røgfri miljøer, bringes i orden straks eller inden en nærmere angivet frist.

Stk. 2. § 150 e, stk. 2 og 3, § 152, stk. 1, og § 152 a finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte nærmere regler om udøvelsen af tilsynet.

Kapitel 14

Gennemførelsesbestemmelser

§ 151. Under behørig hensyntagen til luftfartens sikkerhed eller almene interesse i øvrigt kan transport- og energiministeren for så vidt angår luftfartøjer, som ikke har fører om bord, eller som fremdrives ved andet end motor, eller som ellers er af særlig beskaffenhed, gøre undtagelse fra lovens regler og give særlige forskrifter, dog ikke for såvidt angår bestemmelser af privatretligt eller strafferetligt indhold.

Stk. 2. Ministeren kan give forskrifter om indretninger, der er bestemt til at bevæge sig i luften uden at være luftfartøjer.

§ 152. Transport- og energiministeren kan bestemme, at luftfartsvæsenet - ud over den samme ved bestemmelserne i loven tillagte myndighed - skal udøve visse af de ministeren ved loven tillagte beføjelser.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere overlade beføjelser til at træffe afgørelser, som efter loven er tillagt ministeren eller luftfartsvæsenet, til:

- 1) andre offentlige myndigheder,
- 2) private organisationer eller
- 3) sagkyndige.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om sagsbehandlingen og om klageadgang for de i stk. 2 nævnte afgørelser.

§ 152 a. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelser, der træffes af offentlige myndigheder

efter luftfartslovgivningen, herunder om at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

§ 153. Transport- og energiministeren kan give nærmere forskrifter til gennemførelse og udfyldelse af bestemmelserne i denne lov.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere bemyndige luftfartsvæsenet til at meddele de i stk. 1 omhandlede forskrifter.

§ 153 a. I de regler, som transport- og energiministeren kan fastsætte efter denne lov, kan ministeren bestemme, at internationale vedtagelser på engelsk inden for lovens område skal være gældende, uanset at de ikke foreligger på dansk.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om kundgørelsen af de i medfør af loven fastsatte regler.

II Militær og anden ikke-erhvervsmæssig statsluftfart

Kapitel 15

§ 154. Bestemmelse om, i hvilken udstrækning og eventuelt med hvilke ændringer og tilføjelser de i denne lov fastsatte bestemmelser om civil luftfart og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter skal få anvendelse på danske militære luftfartøjer og i øvrigt i forbindelse med militær luftfart, træffes af forsvarsministeren. Bestemmelser, der berører civil luftfart, kan, for så vidt de afviger fra de i nærværende lov givne, kun gennemføres efter forhandling med transport- og energiministeren.

Stk. 2. Hvad der er bestemt om bjærgning i § 132, skal dog altid gælde de i stk. 1 nævnte luftfartøjer.

§ 155. For så vidt angår danske luftfartøjer, som ikke er militære, men udelukkende anvendes af den danske stat i ikke-erhvervsmæssigt øjemed, kommer de i denne lov fastsatte bestemmelser om civil luftfart - med undtagelse af bestemmelsen i § 133 - til anvendelse.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan bestemme, at visse af lovens regler ikke skal få anvendelse på de i stk. 1 omhandlede luftfartøjer. Hvad der er bestemt om bjærgning i § 132 og om straf i kapitel 13, skal dog altid gælde de i stk. 1 nævnte luftfartøjer.

§ 156. Luftfart over dansk område med fremmede militære luftfartøjer og med andre fremmede luftfartøjer, som udelukkende anvendes til

statsformål af ikke-erhvervsmæssig art, kan kun finde sted efter forud given tilladelse eller i henhold til bestemmelser for fremmede militære luftfartøjsers adgang til dansk område under fredsforhold.

Stk. 2. Sådan tilladelse med dertil knyttede betingelser meddeles, for så vidt angår militære luftfartøjer, af forsvarsministeren efter fornøden forhandling med transport- og energiministeren og for de øvrige af de i stk. 1 omhandlede luftfartøjer af transport- og energiministeren.

III Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

Kapitel 16

§ 157. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes ved kongelig anordning.

Stk. 2. Det kan ved kongelig anordning bestemmes, at enkelte af lovens bestemmelser skal træde i kraft særskilt.

Stk. 3. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 175 af 1. maj 1923 om luftfart, ændret i overensstemmelse med lov nr. 124 af 7. maj 1937, og de i henhold dertil udfærdigede bestemmelser, medmindre disse udtrykkeligt opretholdes ved bekendtgørelse i medfør af nærværende lov.

Stk. 4. Endvidere ophæves lov nr. 411 af 12. juli 1946 om sikring af indflyvning til offentlige lufthavne og landingspladser samt lov nr. 123 af 7. maj 1937 om befordring med luftfartøj, jfr. dog § 126.

§ 158. For Grønland gælder loven kun med de af den særlige grønlandske lovgivning flydende lempelser.⁴⁾ Såfremt det måtte blive nødvendigt i Grønland at foretage ekspropriationer i henhold til denne lov, vil de nærmere regler om fremgangsmåden herved være at fastsætte i en særlig lov.⁵⁾

Stk. 2. Loven gælder ikke for Færøerne. Ved kgl. anordning kan det dog bestemmes, at loven tillige skal gælde for Færøerne i det omfang og med de ændringer, som indstilles af Færøernes Lagting.⁶⁾

I lov nr. 1114 af 29. december 1997 fastsættes i § 2, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, idet dog transport- og energiministeren fastsætter tidspunktet for

ikrafttræden af de ændringer, som angår §§ 54 og 71, jf. note 1.

§ 2 i lov nr. 346 af 17. maj 2000 om ændring af lov om luftfart indeholder følgende bestemmelse:

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juni 2000.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan i helt særlige tilfælde tillade, at virksomheder, der foretager flyvning omfattet af luftfartslovens § 75, stk. 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 12 i et nærmere fastsat omfang kan fortsætte med denne form for flyvning efter lovens ikrafttræden uden at opfylde alle krav i luftfartslovens § 75.

I lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politio- og domstolsreform) fastsættes i § 110, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at bl.a. lovens § 97 (vedrørende ændringer af luftfartslovens § 149, stk. 15) ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger, jf. note 6.

I lov nr. 542 af 8. juni 2006 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.) fastsættes i § 9, stk. 4, at transport- og energiministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren tidspunktet for ikrafttrædelsen af luftfartslovens § 148 a som affattet ved denne lovs § 5, nr. 1. I samme lov fastsættes i § 10, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at bl.a. lovens § 5 (vedrørende ændringer af luftfartsloven, jf. § 148 a og § 149, stk. 5) ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, jf. noterne 6 og 4.

§ 2 i lov nr. 242 af 21. marts 2007 om ændring af luftfartsloven (Lufthavnstakster, tilsyn, forsikring, tavshedspligt, lønindeholdelse for mang-

lende betaling og internationale vedtagelser på engelsk m.v.) indeholder følgende bestemmelse:

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2007.

Stk. 2. Transport- og energiministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 153 a, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 18.

I lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer fastsættes i § 27, stk. 1, at loven træder i kraft den 15. august 2007. I samme lov fastsættes i § 34, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Statens Luftfartsvæsen, den 21. juni 2007

KURT LYKSTOFT LARSEN

/ Hanne Skovsted

¹⁾ De nedenfor anførte ændringer af §§ 54 og 71, der følger af § 1, nr. 2-5, i lov nr. 1114 af 29. december 1997 om ændring af lov om luftfart (Eurocontrolkonventionen), og som transport- og energiministeren ifølge lovens § 2, stk. 2, fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af, er endnu ikke sat i kraft, og er derfor ikke indarbejdet i lovbekendtgørelsens tekst, idet tidspunktet for ikrafttræden af den reviderede Eurocontrolkonvention ikke kendes.

§ 1

2. I § 54 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Trafikministeren kan fastsætte de forskrifter, som er nødvendige for at gennemføre de beslutninger, som Eurocontrol i medfør af Eurocontrolkonventionen træffer for driften af et fælles europæisk lufttrafikreguleringsystem.

Stk. 3. Beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder kan i det omfang, der er fastsat i artikel 19, stk. 1, i den reviderede konvention, Den Internationale Eurocontrolkonvention af 13. december 1960 vedrørende samarbejde om luftfartens sikkerhed med senere ændringer, udøves af den i bestemmelsen nævnte institution.«

3. § 71, *stk. 2, 3. og 4. pkt.*, affattes således:

»Afgiften påhviler ejeren og brugeren af såvel danske som udenlandske luftfartøjer ved flyvning i det område, hvor hjælpemidler kan benyttes. Ejeren og brugeren hæfter solidarisk for afgiftens betaling.«

4. I § 71 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Hvis der for en flyvning anvendes en ICAO-betegnelse eller en hvilken som helst anden anerkendt betegnelse for identifikation af den pågældende flyvning, kan det luftfartsforetagende, som fik tildelt eller anvendte betegnelsen, anses som brugeren.«

Stk. 3-5 bliver hefter *stk. 4-6*.

5. § 71, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, affattes således:

»*Stk. 5.* Trafikministeren kan fastsætte regler om opkrævning og inddrivelse af afgifterne, herunder at danske myndigheder, i det omfang det følger af Annex IV til Eurocontrolkonventionen, yder bistand til inddrivelse af Eurocontrols udestående afgifter.«

²⁾ Jf. lovbekendtgørelse nr. 620 af 15. september 1986, som ændret ved § 14 i lov nr. 396 af 13. juni 1990, ved lov nr. 1088 af 23. december 1992 samt ved § 13 i lov nr. 1082 af 20. december 1995.

³⁾ Jf. lovbekendtgørelse nr. 620 af 15. september 1986, som ændret ved § 14 i lov nr. 396 af 13. juni 1990, ved lov nr. 1088 af 23. december 1992 samt ved § 13 i lov nr. 1082 af 20. december 1995.

⁴⁾ For Grønland gælder loven som gengivet i lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985 som ændret ved lov nr. 117 af 11. marts 1987, lov nr. 429 af 13. juni 1990, lov nr. 837 af 18. december 1991, lov nr. 1087 af 23. december 1992, lov nr. 328 af 14. maj 1997, lov nr. 1114 af 29. december 1997, lov nr. 346 af 17. maj 2000, lov nr. 340 af 16. maj 2001, lov nr. 1074 af 17. december 2002, § 2 i lov nr. 323 af 5. maj 2004, lov nr. 475 af 9. juni 2004, lov nr. 278 af 20. april 2005 og lov nr. 242 af 21. marts 2007.

⁵⁾ Jf. lov for Grønland om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 15. februar 1993.

⁶⁾ Loven som gengivet i lovbekendtgørelse nr. 408 af 11. september 1985, som ændret ved lov nr. 117 af 11. marts 1987, er sat i kraft for Færøerne henholdsvis ved anordning nr. 130 af 3. marts 1989 og anordning nr. 573 af 9. august 1990 med ændringer som angivet i anordningerne.

Befordring med luftfartøj

Anvendelsesområde

§ 90. Bestemmelserne i dette bilag gælder for befordring til og fra Danmark med luftfartøj fra lande, der ikke har tilsluttet sig Montreal-konventionen af 28. maj 1999 om indførelse af visse ensartede regler for international luftbefordring, men som har tilsluttet sig Warszawa-konventionen af 12. oktober 1929 om international luftbefordring med senere ændringer, jf. dog § 90 a, stk. 2, i kapitel 9.

Stk. 2. Medmindre andet er anført, refererer henvisningerne i dette bilag til bilagets bestemmelser.

§ 90 a. Bestemmelserne gælder befordring med luftfartøj af passagerer, rejsegods eller gods, når befordringen udføres mod betaling. Udføres befordringen af et lufttrafikforetagende, kommer loven ligeledes til anvendelse, selv om befordringen er vederlagsfri.

§ 91. Bestemmelserne finder ikke anvendelse på postbefordring.

Stk. 2. Bestemmelserne om befordringsdokumenter i §§ 92-98 finder ikke anvendelse på befordring, der udføres under usædvanlige forhold og falder uden for normal udøvelse af luftfartsvirksomhed.

Befordringsdokumenter

§ 92. Ved befordring af passagerer skal der udstedes billet, der skal indeholde angivelse af

- 1) afgangssted og bestemmelsessted,
- 2) mindst et aftalt mellemlandingssted, såfremt afgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat og et eller flere mellemlandingssteder i en anden stat er aftalt,
- 3) at befordringen kan være underkastet Warszawa-konventionen eller en lov af tilsvarende indhold, og at denne konvention eller loven i reglen begrænser befordrerens ansvar for personskade og for tab af eller skade på rejsegods.

Stk. 2. Såfremt ikke andet godtgøres, gælder billetten som bevis for befordringsaftalens indgåelse og for vilkårene for befordringen.

Stk. 3. Er billet ikke udstedt, eller har den ikke det foreskrevne indhold, eller er den gået tabt, er befordringsaftalen dog gyldig. Er passageren med befordrerens samtykke kommet om bord i luftfartøjet, uden at billet er udstedt, eller indeholder billetten ikke den i stk. 1, nr. 3, nævnte oplysning, kan befordrerens ikke påberåbe sig bestemmelsen om ansvarsbegrænsning i § 111.

§ 93. Ved befordring af indskrevet rejsegods skal rejsegodsbevis udstedes. Såfremt rejsegodsbeviset ikke er hæftet sammen med eller indføjjet i en passagerbillet, der opfylder de i § 92, stk. 1, fastsatte krav, skal det indeholde angivelse af

- 1) afgangssted og bestemmelsessted,
- 2) mindst et aftalt mellemlandingssted, såfremt afgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat og et eller flere mellemlandingssteder i en anden stat er aftalt,
- 3) at befordringen kan være underkastet Warszawa-konventionen eller en lov af tilsvarende indhold, og at denne konvention eller loven i reglen begrænser befordrerens ansvar for tab af eller skade på rejsegods.

Stk. 2. Såfremt ikke andet godtgøres, gælder rejsegodsbeviset som bevis for, at rejsegodset er indskrevet, og for vilkårene for befordringen.

Stk. 3. Er rejsegodsbevis ikke udstedt, eller har det ikke det foreskrevne indhold, eller er det gået tabt, er befordringsaftalen dog gyldig. Har befordrerens modtaget rejsegodset, uden at rejsegodsbevis er udstedt, eller indeholder beviset ikke den i stk. 1, nr. 3, nævnte oplysning, og det heller ikke er vedhæftet eller indføjjet i en passagerbillet, der indeholder den i § 92, stk. 1, nr. 3, nævnte oplysning, kan befordrerens ikke påberåbe sig bestemmelsen om ansvarsbegrænsning i § 111, stk. 2.

§ 94. Ved godsbefordring kan befordrerens kræve, at afsenderen udfærdiger og afgiver til befordrerens et dokument betegnet som luftfragtbrev, og afsenderen kan kræve, at befordrerens modtager dette dokument.

Stk. 2. Er luftfragtbrev ikke udfærdiget, eller har det ikke det foreskrevne indhold, eller er det gået tabt, er befordringsaftalen dog gyldig.

§ 95. Luftfragtbrevet udfærdiges af afsenderen i tre eksemplarer og afleveres til befordreren sammen med godset. Det første eksemplar skal påtegnes »Til befordreren« og underskrives af afsenderen. Det andet eksemplar skal påtegnes »Til modtageren« og underskrives både af afsenderen og befordreren. Dette eksemplar skal følge med godset. Det tredje eksemplar underskrives af befordreren og tilbageleveres afsenderen efter godsets modtagelse.

Stk. 2. Befordrerens underskrift skal påføres luftfragtbrevet, forinden godset tages om bord i luftfartøjet. Befordrerens underskrift kan erstattes af stempel. Afsenderens underskrift kan være trykt eller erstattet af stempel.

Stk. 3. Har befordreren udfærdiget luftfragtbrevet efter afsenderens anmodning, anses han, hvis ikke andet bevises, for at handle på afsenderens vegne.

§ 96. Omfatter befordringen flere stykker gods, skal afsenderen på befordrerens begæring udfærdige særskilte luftfragtbreve.

§ 97. Luftfragtbrevet skal indeholde angivelse af

- 1) afgangssted og bestemmelsessted,
- 2) mindst et aftalt mellemlandingssted, såfremt afgangsstedet og bestemmelsesstedet ligger i samme stat og et eller flere mellemlandingssteder i en anden stat er aftalt,
- 3) at befordringen kan være underkastet Warszawa-konventionen eller en lov af tilsvarende indhold, og at denne konvention eller loven i reglen begrænser befordrerens ansvar for tab af eller skade på gods.

§ 98. Tages gods med befordrerens samtykke om bord i luftfartøjet, uden at luftfragtbrev er udfærdiget, eller indeholder luftfragtbrevet ikke den oplysning, som er foreskrevet i § 97, nr. 3, kan befordreren ikke påberåbe sig bestemmelsen om ansvarsbegrænsning i § 111, stk. 2.

§ 99. Afsenderen er ansvarlig for skade, som befordreren eller nogen, over for hvem denne er ansvarlig, lider som følge af, at afsenderens oplysning i luftfragtbrevet angående godset ikke har det foreskrevne indhold eller i øvrigt er urigtig eller ufuldstændig.

§ 100. Såfremt ikke andet godtgøres, gælder luftfragtbrevet som bevis for befordringsaftalens

indgåelse, for godsets modtagelse og for vilkårene for befordringen.

Stk. 2. Luftfragtbrevets angivelser af godsets vægt, dimensioner, indpakning og stykketal anses som rigtige, hvis ikke andet bevises. Andre oplysninger i luftfragtbrevet om godsets mængde, rumindhold eller tilstand gælder derimod ikke som bevis mod befordreren, medmindre denne i afsenderens nærværelse har undersøgt rigtigheden af disse og har bekræftet dette ved påtegning på luftfragtbrevet eller angivelsen angår godsets synlige tilstand.

Ret til at råde over godset og udlevering af godset

§ 101. Mod opfyldelse af sine forpligtelser efter befordringsaftalen kan afsenderen, såfremt det kan ske uden skade for befordreren eller andre afsendere, råde over godset ved at tage det tilbage på afgang- eller bestemmelsesflyvepladsen, standse det i tilfælde af landing undervejs, lade det udlevere på bestemmelsesstedet eller undervejs til en anden end den i luftfragtbrevet angivne modtager eller kræve det tilbage-sendt til afgangsflyvepladsen. Afsenderen skal dog erstatte de dermed forbundne omkostninger. Kan afsenderens ordre ikke udføres, skal befordreren straks underrette afsenderen herom.

Stk. 2. Udfører befordreren afsenderens ordrer, uden at det til denne tilbageleverede eksemplar af luftfragtbrevet forevises, er befordreren ansvarlig for skade, som derved måtte påføres rette indehaver af luftfragtbrevet, dog med regres til afsenderen.

Stk. 3. Afsenderens ret ophører samtidig med, at modtagerens ret indtræder efter § 102. Nægter modtageren at tage imod fragtbrevet eller godset, eller kan den pågældende ikke træffes, genindtræder afsenderen i sin ret til at råde over godset.

§ 102. Når godset er ankommet til bestemmelsesstedet, kan modtageren, bortset fra de i § 101 nævnte tilfælde, kræve, at befordreren udleverer luftfragtbrevet og godset til modtageren mod betaling af de skyldige beløb og mod opfyldelse af de befordringsvilkår, der er angivet i luftfragtbrevet.

Stk. 2. Befordreren skal, så snart godset er kommet frem, underrette modtageren derom, hvis ikke andet er aftalt.

§ 103. Indrømmer befordrerens, at godset er gået tabt, eller er det ikke ankommet senest syv dage efter, at det skulle være kommet frem, kan modtageren gøre de af fragtaftalen flydende rettigheder gældende mod befordrerens.

§ 104. Enhver aftale, der indeholder afvigelser fra bestemmelserne i §§ 101-103, er ugyldig, medmindre den er anført i luftfragtbrevet.

§ 105. Afsenderen er forpligtet til at give de oplysninger og til at vedlægge luftfragtbrevet de dokumenter, som er nødvendige til opfyldelse af told-, accise- eller politiforskrifter, forinden godset kan udleveres til modtageren. Afsenderen er ansvarlig over for befordrerens for skade, som måtte følge af, at disse oplysninger eller dokumenter mangler, er ufuldstændige eller ikke er forskriftsmæssige, med mindre befordrerens eller dennes folk har gjort sig skyldige i fejl eller forømmelse.

Stk. 2. Befordrerens er ikke pligtig at undersøge, om disse oplysninger og dokumenter er rigtige eller fuldstændige.

Befordrerens ansvar

§ 106. Bliver en passager dræbt eller lider en pågældende skade på legeme eller helbred som følge af en begivenhed, der er indtruffet om bord i et luftfartøj eller under indstigning eller udstigning, er befordrerens ansvarlig derfor.

§ 107. Bliver indskrevet rejsegods eller gods beskadiget eller går det tabt som følge af en begivenhed, der er indtruffet inden for den tid, hvor det er i befordrerens varetægt enten på flyveplads eller om bord i luftfartøj eller på et hvilket som helst andet sted, når landing sker uden for flyveplads, er befordrerens ansvarlig derfor.

Stk. 2. Omfatter befordringsaftalen også befordring til lands eller til vands uden for flyveplads ved indladning, udlevering eller omladning, formodes enhver rejsegods eller godset tilføjet skade at være indtruffet inden for den i stk. 1 angivne tid, hvis ikke andet bevises.

§ 108. For skade, som følger af forsinkelse ved luftbefordring af passagerer, indskrevet rejsegods eller gods, er befordrerens ansvarlig.

§ 109. Befordrerens er fri for ansvar, såfremt den pågældende beviser, at den pågældende selv og dennes folk har taget alle nødvendige for-

holdsregler for at undgå skaden, eller at dette ikke har været muligt for dem.

§ 110. Beviser befordrerens, at den skadelidte ved egen skyld har medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde.

§ 111. Ved befordring af passagerer er befordrerens ansvar for hver enkelt begrænset til 16.600 særlige trækingsrettigheder (SDR), jf. stk. 5. Aftale kan dog træffes om en højere ansvarsgrænse. Transport- og energiministeren kan bekendtgøre generelle aftaler om højere ansvarsgrænser.

Stk. 2. Ved befordring af indskrevet rejsegods eller gods er befordrerens ansvar begrænset til 17 SDR pr. kg. Har passageren eller afsenderen ved godsets aflevering til befordrerens særligt angivet den interesse, der er forbundet med godsets udlevering på bestemmelsesstedet, og betalt det fragttillæg, som måtte være fastsat, gælder det angivne beløb som grænse for befordrerens ansvar, medmindre passageren eller afsenderen beviser, at det overstiger passagerens eller afsenderens virkelige interesse. I tilfælde af tab, beskadigelse eller forsinkelse af en del af det indskrevne rejsegods eller gods eller af noget, som måtte være indeholdt deri, omfatter den vægt, der vil være at tage i betragtning ved fastsættelsen af det beløb, hvortil befordrerens ansvar er begrænset, kun den samlede vægt af de pågældende stykker gods. Såfremt tabet, beskadigelsen eller forsinkelsen forringer værdien af andre stykker gods, som omfattes af samme rejsegodsbevis eller luftfragtbrev, skal også den samlede vægt af dette gods medregnes ved fastsættelsen af ansvarsgrænsen.

Stk. 3. For genstande, som passagererne beholder i deres egen varetægt, er befordrerens ansvar begrænset til 332 SDR for hver passager.

Stk. 4. De i nærværende paragraf foreskrevne ansvarsgrænser skal ikke være til hinder for, at retten kan tilkende sagsøgeren erstatning for sagsomkostninger. Dette gælder dog ikke, såfremt den tilkendte erstatning, bortset fra sagsomkostninger, ikke overstiger det beløb, som befordrerens skriftligt måtte have tilbudt sagsøgeren inden seks måneder efter den begivenhed, som var årsag til skaden, eller forinden retssag blev anlagt, såfremt dette skete senere.

Stk. 5. Ved SDR menes de særlige trækingsrettigheder, som anvendes af Den internationale Valutafond. Ved erstatningssøgsmål skal omreg-

ning af SDR til danske kroner foretages efter kursen på den dag, der afsiges dom.

§ 112. Forbehold, der tilsigter at fritage befordreren for ansvar eller at fastsætte en lavere ansvarsgrænse end bestemt i § 111, er ugyldige.

Stk. 2. Ved godsbefordring gælder det i stk. 1 anførte dog ikke forbehold for tab eller beskadigelse, der hidrører fra godsets egen beskaffenhed eller fejl ved godset.

§ 113. De i § 111 fastsatte ansvarsgrænser skal ikke finde anvendelse, såfremt det bevises, at befordreren selv eller dennes folk under udførelsen af deres tjeneste har forårsaget skaden, enten med forsæt eller groft uagtsomt, vidende om, at skade sandsynligvis ville blive forårsaget.

§ 114. Sagsøges befordreren folk for skade, de har forårsaget under udførelsen af deres tjeneste ved en mindre grad af uagtsomhed end den i § 113 anførte, må summen af de erstatningsbeløb, som pålægges dem og befordreren, ikke overstige den for befordreren fastsatte ansvarsgrænse.

§ 115. Modtages indskrevet rejsegods eller gods uden forbehold fra modtagerens side, formodes godset at være udleveret i god stand og i overensstemmelse med befordringsdokumentet, hvis ikke andet bevises.

Stk. 2. Er godset beskadiget eller delvis gået tabt, skal meddelelse derom gives til befordreren umiddelbart efter, at skaden er opdaget og senest inden syv dage for rejsegods og fjorten dage for gods regnet fra modtagelsen. Ved forsinkelse skal meddelelse derom afgives inden enogtyve dage fra den dag at regne, da godset blev stillet til rådighed for modtageren.

Stk. 3. Meddelelsen skal ske ved påtegning på befordringsdokumentet eller ved en skrivelse, der afsendes inden fristens udløb.

§ 116. Gives meddelelse om skaden ikke inden de i § 115 fastsatte frister, er ethvert krav mod befordreren bortfaldet, medmindre befordreren har handlet svigagtigt.

§ 117. Erstatningssøgsmålet skal anlægges ved retten enten på det sted, hvor befordreren bor eller har sit hovedkontor eller har den forretningsafdeling, hvorigennem befordringsaftalen er blevet afsluttet, eller på bestemmelsesstedet.

Stk. 2. I tilfælde af, at befordringen omfattes af Warszawa-konventionen, kan erstatningssøgs-

mål kun anlægges ved dansk domstol eller en domstol i en stat, som har tiltrådt nævnte konvention.

§ 118. Adgangen til erstatning efter bestemmelserne i dette bilag bortfalder, såfremt sag ikke er rejst inden to år regnet fra luftfartøjets ankomst til bestemmelsesstedet eller fra den dag, da luftfartøjet skulle være ankommet, eller da befordringen blev afbrudt.

§ 119. Skal en befordring, der efter befordringsaftalen er at anse som en befordring, udøves af flere efter hinanden følgende befordrere, er enhver af dem, når den pågældende modtager passagererne, det indskrevne rejsegods eller godset, ansvarlig for den del af befordringen, som det påhviler den pågældende at udføre.

Stk. 2. Ved befordring af indskrevet rejsegods eller gods kan afsenderen tillige holde sig til den første befordrer og den, som er berettiget til dets udlevering, til den sidste, selv om skaden eller forsinkelsen er indtruffet, medens godset var i en anden befordrers varetægt. Er herefter to befordrere ansvarlige, hæfter de solidarisk.

Befordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen

§ 119 a. Bestemmelserne i §§ 119 b-119 f gælder, hvor befordringen helt eller delvis udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen, medmindre det bevises, at dette er sket uden sidstnævntes samtykke.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 119 c, 119 e og 119 f gælder kun den del af befordringen, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen.

§ 119 b. Ved anvendelse af reglerne i dette bilag anses såvel den, der har indgået befordringsaftalen, som den, der udfører befordringen, som befordrere, den førstnævnte, for så vidt angår hele befordringen, og den sidstnævnte, for så vidt angår den del af befordringen, den pågældende udfører.

§ 119 c. Ved bedømmelsen af en befordrers ansvar skal handlinger og undladelser af den anden befordrer eller af dennes folk under udøvelsen af deres tjeneste anses at have samme virkning som førstnævnte befordrers egne handlinger og undladelser. Den, der udfører befordringen, kan dog ikke herved pådrages ansvar ud over de i § 111 fastsatte grænser.

Stk. 2. Har den befordrer, der har indgået befordringsaftalen, påtaget sig forpligtelser, der går videre end den pågældendes forpligtelser efter dette bilag, eller har passagerer eller afsendere efter § 111, stk. 2, 2. punktum, særligt angivet interessen i godsets udlevering, er dette uden virkning i forhold til den, der udfører befordringen, medmindre denne har givet sin godkendelse.

§ 119 d. Meddelelser, som efter bestemmelserne i dette bilag gives til den ene befordrer, har virkning også i forhold til den anden befordrer. Ordre fra afsenderen efter § 101 har dog kun virkning, hvis de gives til den befordrer, der har indgået befordringsaftalen.

§ 119 e. Summen af de erstatningsbeløb, som pålægges de to befordrere og deres folk, må ikke overstige det højeste erstatningsbeløb, som kan pålægges en af befordrerne. Hver enkelt er kun ansvarlig indtil den ansvarsgrænse, der gælder for den pågældende.

§ 119 f. Erstatningssøgsmål kan, uanset om de rettes imod en af befordrerne eller imod dem begge, anlægges enten ved en ret, der efter § 117, stk. 1, er kompetent med hensyn til søgsmål mod den, der har indgået befordringsaftalen, eller ved retten på det sted, hvor den, der udfører befordringen, bor eller har sit hovedkontor. Bestemmelsen i § 117, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Sagsøges en af befordrerne, og vil denne, dersom den pågældende taber sagen, rejse krav mod den anden befordrer, kan førstnævnte befordrer tilstævne den anden befordrer uden hensyn til de almindelige regler om værneting for at gøre kravet gældende over for den anden befordrer under sagen. Bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 34 finder tilsvarende anvendelse.

Sammensat befordring

§ 120. Udføres befordringen delvis med luftfartøj og delvis med andet befordringsmiddel, gælder lovens bestemmelser kun luftbefordringen.

Stk. 2. Vilkårene for de andre befordringsmåder kan optages i luftbefordringsdokumentet.

Andre bestemmelser

§ 121. Ugyldige er forbehold i befordringsaf-

talen og aftaler forud for skaden, hvorved parterne fraviger bestemmelserne om den lov, der skal anvendes, eller om værnetinget.

Stk. 2. Voldgiftsaftaler forud for skaden er kun gyldige med hensyn til godsbefordring og kun, for så vidt voldgiften skal foretages på et af de steder, der er lovligt værneting efter § 117, og sagen, for så vidt den omfattes af Warszawa-konventionens bestemmelser, skal afgøres i overensstemmelse med disse. Omfattes befordringen af bestemmelserne i Guadalajara-konventionen af 18. september 1961 om international luftbefordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen, kræves endvidere, at sagen skal afgøres i overensstemmelse med disse bestemmelser. For så vidt angår befordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen, skal voldgiften foretages på et af de steder, der er lovligt værneting efter § 119 f.

§ 122. Ved luftbefordringsdokumenter, som er udfærdiget uden for riget eller angår international luftbefordring, er det, for så vidt angår de i § 92, stk. 1, nr. 3, § 93, stk. 1, nr. 3, og § 97, nr. 3, foreskrevne meddelelser, tilstrækkeligt, at det af befordringsdokumentet fremgår, at befordringen kan være underkastet Warszawa-konventionens bestemmelser, og at disse bestemmelser i reglen begrænser befordrerens ansvar for den i den pågældende bestemmelse omhandlede befordring.

§ 123. Ved Warszawa-konventionen forstås i denne lov den i Warszawa den 12. oktober 1929 afsluttede overenskomst om international luftbefordring, således som denne er ændret ved den i Haag den 28. september 1955 undertegnede protokol.

§ 124. Bestemmelserne i dette bilag finder ikke anvendelse på international luftbefordring, som udføres i henhold til reservation foretaget i overensstemmelse med tillægsprotokol til artikel 2 i Warszawa-konventionen af 12. oktober 1929 eller med artikel XXVI i Haag-protokollen af 28. september 1955.

§ 125. Så længe Warszawa-konventionen af 12. oktober 1929 er gældende i forholdet mellem Danmark og andre stater, som har tilsluttet sig denne overenskomst, men som ikke har ratificeret eller tiltrådt Haag-protokollen af 28. september 1955, skal dog de i lov nr. 123 af 7. maj 1937 om befordring med luftfartøj indeholdte bestem-

melser fortsat have gyldighed for befordringsaftaler, som afsluttes efter nærværende lovs ikrafttræden, og som falder ind under Warszawa-konventionen af 12. oktober 1929. Bestemmelserne i § 114 finder tilsvarende anvendelse i de nævnte tilfælde. Det samme gælder bestemmelserne i §§ 119 a-119 f og § 121, stk. 2, 2. og 3. punktum. Endvidere finder bestemmelserne i § 112, stk. 2, anvendelse, for så vidt angår befordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen. Når der i §§ 114 og 119 a-119 f henvises til bestemmelser i dette bilag, anvendes i stedet de tilsvarende bestemmelser i lov nr. 123 af 7. maj 1937.

Stk. 2. For de befordringsaftaler, der omhandles i stk. 1, 1. punktum, gælder følgende ansvarsbegrænsninger i stedet for dem, der er angivet i § 22 i lov nr. 123 af 7. maj 1937:

- 1) ved skade på passagerer: 8.300 SDR,
- 2) ved skade på indskrevet rejsegods eller gods: 17 SDR,
- 3) ved skade på rejsegods, der ikke er overgivet i befordrerens varetægt: 332 SDR.

Stk. 3. Ved SDR forstås den i § 111, stk. 5, omhandlede regningsenhed.

§ 126. Bestemmelserne i §§ 119 a-119 f, § 121, stk. 2, 2. og 3. punktum, og § 126, stk. 1, gælder kun, i det omfang, de er forenelige med traktatmæssige forpligtelser over for stater, der ikke har ratificeret eller tiltrådt Guadalajara-konventionen af 18. september 1961 om international luftbefordring, der udføres af en anden befordrer end den, der har indgået befordringsaftalen.